

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Autentiškas vertimas
Vyriausybės kanceliarijos
Vyriausybės posėdžių skyrius
2026 01 20*

ANTRASIS SKYRIUS

BYLA MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

(Peticija Nr. 38687/22)

SPRENDIMAS

6 straipsnio 1 dalis (civilinis aspektas) – Teisė kreiptis į teismą – Pareiškėjas negalėjo veiksmingai ginčyti dekretu neišforminto Respublikos Prezidento sprendimo pakartotinai neskirti jo į apylinkės teismo teisėjo pareigas – Taikytinas 6 straipsnis – Tikras ir rimtas ginčas dėl vidaus teisėje įtvirtintos „teisės“ į teisingą procedūrą nagrinėjant prašymą grąžinti į teisėjo pareigas – Byloje *Eskelinen* antrosios nustatytų kriterijų sąlygos neįvykdymas – Teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitinkančio pareiškėjo pašalinimas iš (pakartotinio) paskyrimo procedūros, nenumačius šio sprendimo teisminės peržiūros galimybės, neatitinka teisinės valstybės interesų – Pareiškėjo situacija atskirtina nuo atvejų, kai į teisėjo pareigas skiriama pirmą kartą – Nėra išskirtinių ar svarbių priežasčių, pateisinančių teisminės peržiūros nebuvimą – Vidaus teismai neužtikrino veiksmingos teisinės gynybos priemonės, kad pareiškėjo skundas būtų išnagrinėtas iš esmės

Parengė Kancelarija. Neįpareigoja Teismo.

STRASBŪRAS

2025 m. spalio 7 d.

Šis sprendimas tapo galutinis pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį. Jame gali būti daromi redakcinio pobūdžio pataisymai.

SPRENDIMAS MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

Byloje *Misiūnas prieš Lietuvą*

Europos Žmogaus Teisių Teismas (Antrasis skyrius), posėdžiaujant kolegijai, sudarytai iš

pirmininko Arnfinn Bårdsen,

teisėjų Saadet Yüksel,

Jovan Ilievski,

Peeter Roosma,

Oddný Mjöll Arnardóttir,

Stéphane Pisani,

Juha Lavapuro,

skyriaus kanclerio Hasan Bakırcı,

atsižvelgdamas į:

peticiją (Nr. 38687/22) prieš Lietuvos Respubliką, kurią 2022 m. rugpjūčio 2 d. Teismui pateikė Lietuvos pilietis Eimutis Misiūnas (toliau – pareiškėjas) pagal Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – Konvencija) 34 straipsnį;

sprendimą pranešti Lietuvos Vyriausybei (toliau – Vyriausybė) apie skundus, susijusius su pareiškėjo teise kreiptis į teismą ir teise į veiksmingą teisinės gynybos priemonę;

nuo Lietuvos išrinkto teisėjo Gedimino Sagačio nusišalinimą nuo bylos nagrinėjimo (Teismo reglamento 28 taisyklės 3 dalis) ir skyriaus pirmininko sprendimą paskirti Peeter Roosma *ad hoc* teisėju šioje byloje (Konvencijos 26 straipsnio 4 dalis ir Teismo reglamento 29 taisyklės 1 dalis);

šalių pastabas,

po svarstymo uždarame posėdyje 2025 m. rugsėjo 9 d.

skelbia tą dieną priimtą sprendimą:

IVADAS

1. Ši peticija susijusi su pareiškėjo skundu dėl to, kad jis negalėjo veiksmingai ginčyti dekretu neįforminto Respublikos Prezidento sprendimo pakartotinai neskirti jo į apylinkės teismo teisėjo pareigas.

FAKTAI

2. Pareiškėjas gimė 1973 m. ir gyvena Vilniuje.
3. Vyriausybei atstovavo jos atstovė Karolina Bubnytė-Širmenė.
4. Bylos faktinės aplinkybės galima apibendrinti taip.

I. BENDROJI INFORMACIJA

5. 2015 m. lapkričio 18 d. dekretu Respublikos Prezidentas paskyrė pareiškėją Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju.

6. 2016 m. gruodžio 8 d. dekretu Respublikos Prezidentas, remdamasis Konstitucijos 84 straipsnio 1 dalies 11 punktu, 112 straipsnio 4 dalimi ir 115 straipsnio 1 dalies 4 punktu (žr. šio sprendimo 57 punktą) ir Teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 4 punktu (žr. šio sprendimo 59 punktą), atleido pareiškėją iš Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo pareigų, nes jis buvo paskirtas Vyriausybės nariu (žr. šio sprendimo 7 punktą).

7. Kaip pažymėjo pareiškėjas, 2016 m. gruodžio 13 d. jis prisiekė Seime kaip vidaus reikalų ministras. Baigęs eiti šias pareigas, nuo 2020 m. rugsėjo 16 d. iki 2020 m. gruodžio 11 d. jis buvo krašto apsaugos viceministru.

II. PIRMASIS PAREIŠKĖJO PRAŠYMAS DĖL PASKYRIMO TEISĖJU

A. Pareiškėjo prašymai Nacionalinei teismų administracijai ir Respublikos Prezidento kanceliarijai

8. 2020 m. gruodžio 11 d. pareiškėjas kreipėsi į Nacionalinę teismų administraciją su prašymu paskirti jį į Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo pareigas. Pareiškėjas rėmėsi Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalimis (žr. šio sprendimo 59 punktą) ir nurodė, kad ėjo ministro ir viceministro pareigas (žr. šio sprendimo 7 punktą).

9. 2020 m. gruodžio 16 d. Nacionalinė teismų administracija pareiškėjo prašymą persiuntė Respublikos Prezidento kanceliarijai (toliau – ir Kanceliarija).

10. 2021 m. sausio mėn. valstybės pareigūnai, taip pat ir Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda, viešai pareiškė, kad pareiškėjas nebus pakartotinai paskirtas teisėju. Buvo nurodytos šios priežastys: i) pareiškėjo pasitraukimas iš teisėjo pareigų dėl politinio posto; ii) Respublikos Prezidento nuogastavimai, kad pareiškėjas nesugebės būti nešališkas ir atsakingai vykdyti teisėjo pareigų; iii) po politinio posto būtinas „atšalimo laikotarpis“, tačiau tokio laikotarpio trukmė nebuvo nurodyta. Nebuvo priimtas joks oficialus sprendimas dėl pareiškėjo prašymo pakartotinai paskirti jį teisėju (žr. šio sprendimo 14, 20 ir 22 punktus).

11. 2021 m. vasario 1 d. pareiškėjas raštu kreipėsi į Respublikos Prezidento kanceliariją, prašydamas motyvuotai atsakyti į jo 2020 m. gruodžio 11 d. prašymą.

B. Respublikos Prezidento kanceliarijos ir Nacionalinės teismų administracijos atsakymai

12. 2021 m. vasario 23 d. Respublikos Prezidento kanceliarija, atsakydama į pareiškėjo 2021 m. vasario 1 d. prašymą, nurodė, kad pagal Konstitucijos 84 straipsnio 1 dalies 11 punktą ir 112 straipsnį (žr. šio sprendimo 57 punktą) ir pagal Teismų įstatymo 56 ir 61 straipsnius (žr. šio sprendimo 59 punktą) sprendimus dėl teisėjų skyrimo priima Respublikos

Prezidentas. Kanceliarija pažymėjo, kad Teismų įstatyme numatyta galimybė teisėjams, nutraukusiems teisėjo karjerą, per tam tikrą laiką pretenduoti į teisėjo pareigas nelaikant teisėjo egzamino ir nedalyvaujant atrankos procedūroje. Tačiau tokiems asmenims taikoma bendra teisėjų skyrimo į pareigas tvarka, t. y. sprendimą dėl kreipimosi į Teisėjų Tarybą patarimo dėl teisėjo paskyrimo ir sprendimą dėl teisėjo paskyrimo priima Respublikos Prezidentas. Pagal Konstituciją ir Teismų įstatymą Respublikos Prezidentas gali buvusį teisėją pakartotinai skirti teisėju, bet neprivalo to daryti. Respublikos Prezidentas, naudodamasis įstatymuose numatyta diskrecija, įvertino visas reikšmingas aplinkybes ir vadovavosi viešuoju interesu. Galiausiai Kanceliarija pažymėjo, kad „prašomu klausimu Respublikos Prezidento dekretas nebuvo priimtas“.

13. 2021 m. vasario mėn. (tikslī data nežinoma) Nacionalinė teismų administracija, atsakydama į pareiškėjo 2021 m. vasario 19 d. elektroninį laišką, patvirtino, kad nuo 2020 m. gruodžio 11 d. iki 2021 m. sausio 29 d. atrankos į Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo pareigas procedūra nevyko. Nacionalinė teismų administracija taip pat nesurengė atrankos procedūros šioms pareigoms užimti. Be to, ji nepateikė Respublikos Prezidentui tinkamiausių kandidatų sąrašo.

III. PROCESAS ADMINISTRACINIAME TEISME

A. Pareiškėjo skundas

14. 2021 m. kovo 1 d. pareiškėjas pateikė skundą Vilniaus apygardos administraciniam teismui, prašydamas: 1) pripažinti, kad Respublikos Prezidento kanceliarija, nepateikdama jam rašytinio atsakymo į prašymą, nepaisė atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principo; 2) pripažinti, kad Respublikos Prezidentas, nusprendęs neskirti pareiškėjo teisėju, nepaisė Teismų įstatymo reikalavimų ir pažeidė sąžiningumo, objektyvumo, skaidrumo ir profesionalumo principus, taip pat pripažinti, kad Respublikos Prezidentas, įgyvendindamas jam suteiktus įgaliojimus skirti teisėjus, nesilaikė iš Konstitucijos 5 straipsnio 2 dalies kylančių reikalavimų ir konstitucinių atsakingo valdymo ir teisinės valstybės principų; 3) pripažinti, kad Respublikos Prezidentas, motyvuodamas savo sprendimą savo teiginiuose pareikštomis nuomonėmis, kad pareiškėjas „[metė] teisėjo darbą dėl politinio posto“, kad jis „nesugeb[ės] būti nešališkas ir atsakingai vykdyti [Vilniaus miesto apylinkės teismo] teisėjo pareigų“ ir kad pareiškėjui reikalingas „politinis atšalimas“, nesilaikė atsakingo valdymo principo ir teisinės valstybės principų; 4) pripažinti, kad pareiškėjo, kaip buvusio teisėjo, teisėti lūkesčiai buvo pažeisti, ir įpareigoti Kanceliariją sumokėti jam negautą darbo užmokestį už laiką, kai nepagrįstai buvo nepaskirtas teisėju (pareiškėjo vertinimu, tai būtų 3 464 EUR suma, neatskaičius mokesčių); 5) pripažinti, kad Respublikos Prezidento teiginiai, jog pareiškėjas „[metė] teisėjo darbą

dėl politinio posto“, „nesugeb[ės] būti nešališkas ir atsakingai vykdyti [Vilniaus miesto apylinkės teismo] teisėjo pareigų“ ir kad jam reikalingas „politinis atšalimas“, yra niekiniai, nepagrįsti jokiais įrodymais ir žeminantys pareiškėjo garbę ir orumą, menkinantys jo turėtą aukštą profesionalaus teisininko ir teisėjo reputaciją (šiuo pagrindu pareiškėjas paprašė administracinio teismo priteisti 10 000 EUR neturtinės žalos atlyginimą); 6) įpareigoti Nacionalinę teismų administraciją ir Kanceliją atlikti visas reikiamas procedūras, susijusias su pareiškėjo, kaip buvusio teisėjo, paskyrimu į teisėjo pareigas.

B. Vilniaus apygardos administracinio teismo nutartis

15. Vilniaus apygardos administracinis teismas 2021 m. kovo 10 d. nutartyje pažymėjo, kad pagal Konstitucijos 84 straipsnio 1 dalies 11 punktą ir 112 straipsnio 4 dalį bei Teismų įstatymo 56 ir 61 straipsnius sprendimą dėl asmens skyrimo į apylinkės teismo teisėjo pareigas priima Respublikos Prezidentas. Todėl nei Kancelijos, nei Nacionalinės teismų administracijos veiksmai pareiškėjui nesukėlė jokių teisinių pasekmių, o jų susirašinėjimas (žr. šio sprendimo 12 ir 13 punktus) nepatenka į bylos nagrinėjimo sritį.

16. Tada Vilniaus apygardos administracinis teismas rėmėsi Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 13 d. nutarimu (žr. šio sprendimo 30 punktą) ir konstatavo, kad teisėjų, kaip valstybės valdžią vykdančių valstybės pareigūnų, korpuso formavimas yra tokia Prezidento veikla, kuri susijusi išskirtinai su jo įgyvendinama valstybės valdžia, o ne su viešuoju administravimu, todėl administraciniai teismai negali tirti tokios Respublikos Prezidento veiklos, lygiai kaip ir negali įpareigoti Respublikos Prezidento išleisti aktą (dekretą), susijusį su minėtu valstybės valdžios įgyvendinimu.

17. Vilniaus apygardos administracinis teismas taip pat pažymėjo, kad Konstitucijoje įtvirtinti Respublikos Prezidento įgaliojimai formuojant teisminę valdžią yra reikšmingas valstybės vadovo konstitucinio statuso elementas. Buvusio teisėjo skyrimas ar atsisakymas jį skirti teisėju yra Respublikos Prezidento valstybės valdžios įgyvendinimo veikla.

18. Pažymėjęs, kad Respublikos Prezidento veikla įgyvendinant valstybės valdžią negali būti administracinio ginčo dalyku, Vilniaus apygardos administracinis teismas atsisakė priimti nagrinėti pareiškėjo skundo 1–4 ir 6 reikalavimus (žr. šio sprendimo 14 punktą), nes jie negalėjo būti nagrinėjami administraciniame teisme.

19. Galiausiai dėl pareiškėjo skundo 5 reikalavimo (atlyginti neturtinę žalą) Vilniaus apygardos administracinis teismas nusprendė, kad jis nagrinėtinas bendrosios kompetencijos teismuose.

Vyriausybė pažymėjo, kad pareiškėjas šios nutarties neapskundė Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui.

IV. PROCESAS BENDROSIOJOS KOMPETENCIJOS TEISMUOSE

A. Vilniaus apygardos teismas*1. Pareiškėjo ieškinys*

20. 2021 m. kovo 22 d. pareiškėjas pateikė ieškinį Vilniaus apygardos teismui. Pareiškėjas nurodė, kad 2021 m. sausio 25 d. Respublikos Prezidento kanceliarijos Teisės grupės vadovė J. Š. paskambino pareiškėjui ir pranešė, kad jis nebus paskirtas į teisėjo pareigas, nes, kaip pacitavo pareiškėjas, jis „buvo politikoje ir neatitiko politinio neutralumo principo ir dabar reikia „politinio atšalimo“ laikotarpio“. Jam taip pat buvo pasakyta, kad jokio rašytinio atsakymo dėl tokio sprendimo jam nebus pateikta.

21. Pareiškėjas taip pat pažymėjo, kad J. Š. 2021 m. sausio 26 d. TV3 ir LNK kanalų žinių laidose patvirtino, jog buvo nuspręsta neskirti pareiškėjo teisėju; šį sprendimą taip pat patvirtino Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda 2021 m. sausio 29 d. spaudos konferencijoje, pareiškęs, kad politinio atšalimo terminas gali būti „nustatomas kiekvieną kartą individualiai“.

22. Pareiškėjas savo ieškinyje teismo prašė:

1) pripažinti, kad Respublikos Prezidentas, subjektyviai nusprendęs neskirti pareiškėjo Vilniaus apylinkės teismo teisėju, nepaisė Teismų įstatymo reikalavimų, taigi pažeidė teisėjų atrankai keliamus sąžiningumo, objektyvumo, skaidrumo ir profesionalumo principus;

2) pripažinti, kad Respublikos Prezidentas, priimdamas sprendimą neskirti pareiškėjo į teisėjo pareigas ir šio sprendimo neįformindamas dekretu, nesilaikė konstitucinio atsakingo valdymo principo ir pažeidė teisinės valstybės principą;

3) konstatuoti, kad Respublikos Prezidentas, savo sprendimą motyvuodamas nepagrįstais argumentais, neturėjo teisinio pagrindo priimti sprendimą neskirti pareiškėjo į teisėjo pareigas;

4) priteisti turtinės žalos atlyginimą – neišmokėtą darbo užmokestį už laikotarpį nuo sprendimo neskirti pareiškėjo į teisėjo pareigas.

5) pripažinti, kad Respublikos Prezidento teiginiai, jog pareiškėjas „[metė] teisėjo darbą dėl politinio posto“, „nesugeb[ės] būti nešališkas ir atsakingai vykdyti apylinkės teismo teisėjo pareigų“ ir kad jam reikia „politinio atšalimo“, yra niekiniai, nepagrįsti jokiais įrodymais ir žeminantys sąžiningai ir garbingai dirbančio asmens garbę ir orumą, todėl menkinantys pareiškėjo turėtą profesionalaus teisininko ir teisėjo reputaciją; taip pat pripažinti, kad tokie Respublikos Prezidento teiginiai pažemino pareiškėją kaip buvusį politiką, paneigė jo galimybę sąžiningai tarnauti Lietuvos žmonėms. Pareiškėjas teigė, kad tokie teiginiai sukėlė jam asmeninius išgyvenimus, ir paprašė už juos priteisti 10 000 EUR neturtinei žalai atlyginti;

6) įpareigoti Respublikos Prezidentą paskirti pareiškėją į teisėjo pareigas;

7) kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl legislatyvinės omisijos, dėl kurios pareiškėjas negalėjo pasinaudoti savo teisėmis pagal Konvencijos 30 straipsnio 1 dalį (teisė kreiptis į teismą – žr. šio sprendimo 57 punktą).

23. Tarp argumentų savo ieškiniui pagrįsti pareiškėjas nurodė, kad jo, kaip buvusio teisėjo, nepaskyrimas į teisėjo pareigas gali būti vertinamas kaip visiškas teisėjo statuso praradimas ir turi būti prilyginamas atleidimui iš pareigų, kai teisėjas savo poelgiu pažemina teisėjo vardą (Teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punktas, žr. šio sprendimo 59 punktą).

2. Vilniaus apygardos teismo nutartis

24. 2021 m. kovo 29 d. Vilniaus apygardos teismas atsisakė priimti pareiškėjo ieškinį. Pirma, teismas nurodė, kad pareiškėjo prašymas pripažinti, kad Respublikos Prezidento sprendimas neskirti jo į teisėjo pareigas buvo nepagrįstas, ir įpareigoti Prezidentą jį paskirti, nepriskirtinas nagrinėti jokiam teisme nei pagal administracinių bylų teisenos taisyklės, nei pagal civilinio proceso taisyklės. Tai pareiškėjui jau buvo išaiškinęs Vilniaus apygardos administracinis teismas, konstatavęs, kad teisėjų, kaip valstybės valdžią vykdančių valstybės pareigūnų, korpuso formavimas yra tokia Prezidento veikla, kuri susijusi išskirtinai su jo įgyvendinama valstybės valdžia, o ne su viešuoju administravimu, todėl administraciniai teismai negali tirti tokios Prezidento veiklos, lygiai kaip ir negali įpareigoti Prezidento išleisti aktą (dekretą), susijusį su minėtu valstybės valdžios įgyvendinimu (žr. šio sprendimo 16–18 punktus).

25. Remdamasis Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 13 d. nutarimu (žr. šio sprendimo 30 punktą), Vilniaus apygardos teismas taip pat konstatavo, kad nacionaliniai teismai negali priimti atitinkamų sprendimų Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės vardu ar įpareigoti šių institucijų priimti aktus, susijusius su valstybės valdžios įgyvendinimu. Priešingai, nei teigė pareiškėjas, Teismų įstatymo 90 straipsnio 9 dalis (žr. šio sprendimo 59 punktą) negali būti taikoma pagal analogiją pareiškėjo atveju, nes jis tuo metu nebuvo teisėjas.

26. Galiausiai Vilniaus apygardos teismas konstatavo, kad pareiškėjo reikalavimas atlyginti dėl jo nepaskyrimo teisėju kilusią turtinę žalą ir reikalavimas dėl garbės ir orumo gynimo gali būti nagrinėjami bendrosios kompetencijos apylinkės teisme (žemesnės pakopos teisme).

B. Lietuvos apeliacinis teismas

27. Pareiškėjas pateikė atskirąjį skundą, tačiau 2021 m. liepos 1 d. Lietuvos apeliacinis teismas paliko Vilniaus apygardos teismo nutartį nepakeistą.

C. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

28. 2021 m. rugsėjo 9 d. pareiškėjas padavė kasacinį skundą.

29. 2022 m. balandžio 20 d. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pirmiausia išnagrinėjo pareiškėjo pateiktą prašymą kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl legislatyvinės omisijos, dėl kurios, pareiškėjo nuomone, jis negalėjo apskusti teismui dekretu neįforminto Prezidento sprendimo neskirti jo teisėju.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad pagrindas inicijuoti konstitucinės justicijos bylą Konstituciniame Teisme yra bylą nagrinėjančiam teismui kilusios abejonės dėl nagrinėjamoje byloje taikytino akto atitikties Konstitucijai; bylą nagrinėjantis teismas pats sprendžia, ar yra pagrindas kreiptis į Konstitucinį Teismą. Tai neatima iš šalių teisės prašyti bylą nagrinėjančio teismo sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Konstitucinį Teismą, tačiau toks šalių prašymas teismui nėra privalomas.

30. Tada Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atkreipė dėmesį į Konstitucinio Teismo 2010 m. gegužės 13 d. nutarimą dėl konkrečių valstybės valdžios įgyvendinimo ypatumų, kuriame Konstitucinis Teismas nusprendė:

„7. <...> Seimo, Respublikos Prezidento, Vyriausybės, Teismo konstitucinio statuso ypatumai, susiję su valstybės valdžios vykdymu ir valstybės valdžių padalijimu, *inter alia* suponuoja tai, jog šios institucijos negali perimti viena kitos konstitucinių įgaliojimų, taigi ir teismai, į kuriuos suinteresuoti asmenys kreipiasi su prašymais išnagrinėti Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės aktus arba kitaip pasireiškiančią šių institucijų veiklą, negali perimti Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės konstitucinių įgaliojimų, t. y. už šias valdžios institucijas [teismai negali] priimti atitinkamų sprendimų arba įpareigoti minėtų valdžios institucijų išleisti aktus, susijusius su valstybės valdžios vykdymu.“

31. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pabrėžė, kad dėl pirmiau išdėstytų motyvų Respublikos Prezidento (ne)skyrimo į teisėjo pareigas veikla yra valstybės valdžios įgyvendinimas. Todėl teismas negali įpareigoti Respublikos Prezidento skirti asmenį į teisėjo pareigas ir „asmens nepaskyrimas teisėju negali būti teismo nagrinėjimo dalykas“. Taigi nebuvo pagrindo išvada, kad teisinis reguliavimas, pagal kurį teismas negali įpareigoti Respublikos Prezidento skirti buvusį teisėją į teisėjo pareigas, galėtų prieštarauti Konstitucijai. Todėl kreiptis į Konstitucinį Teismą nebuvo poreikio.

32. Tada Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad pareiškėjo ieškinio reikalavimai dėl Prezidento sprendimo neskirti jo teisėju ir neįforminti šio sprendimo dekretu nesukėlė teisinių pasekmių pareiškėjo teisėms ir pareigoms, todėl tokie reikalavimai nelaikytini savarankiškais ir nenagrinėtini teisme. Žemesniosios instancijos teismai pagrįstai atsisakė priimti šiuos reikalavimus nagrinėti.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas taip pat sutiko su žemesniosios instancijos teismų išvada, kad pareiškėjo prašymas įpareigoti Prezidentą paskirti jį teisėju nepriskirtinas nagrinėti jokiame teisme.

33. Be to, Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad nors teisėjų korpuso formavimas yra Respublikos Prezidento valstybės valdžios įgyvendinimo sritis, tai nepanaikina asmens, manančio, kad valstybės valdžia buvo įgyvendinama netinkamai, teisės reikalauti atlyginti dėl to patirtą žalą.

34. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad ieškinyje pareiškėjas, be kita ko, prašė priteisti žalą – negautą darbo užmokestį už nepaskyrimo teisėju laiką; taip pat prašė teismo apginti jo garbę (pripažinti Prezidento teiginius nepagrįstais ir pažeidžiančiais pareiškėjo garbę ir orumą) ir priteisti neturtinės žalos atlyginimą.

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad pareiškėjas nenurodė konkrečios prašomo priteisti negauto darbo užmokesčio sumos kaip turtinės žalos dydžio. Todėl nebuvo galimybės nustatyti jo patirtos turtinės žalos dydžio. Dėl to Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad Vilniaus apygardos teismas, kaip pirmosios instancijos teismas, turėjo ne atsisakyti priimti ieškinio dalį dėl reikalavimo atlyginti turtinę žalą, o nustatyti terminą ieškinio trūkumams pašalinti – įpareigoti pareiškėją ieškinyje nurodyti reikalaujamo priteisti turtinės žalos atlyginimo dydį.

35. Galiausiai Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad kiti pareiškėjo kasacinio skundo argumentai dėl paskyrimo į teisėjo pareigas procedūrų ir Respublikos Prezidento kompetencijos skiriant teisėjus yra susiję ne su atsisakymo priimti ieškinį klausimo išsprendimu, o su ieškinio nagrinėjimu iš esmės; todėl dėl tokių skundo argumentų Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nepasisakė.

D. Vilniaus apygardos teismas

36. 2022 m. balandžio 21 d. Vilniaus apygardos teismas, remdamasis Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. balandžio 20 d. nutartimi, nustatė dešimties dienų terminą ieškinio trūkumams pašalinti. Pirma, pareiškėjas turėjo nurodyti, ar reikalavimas dėl turtinės žalos atlyginimo yra susijęs su garbės ir orumo gynimu, ir, jei taip, sumokėti žyminį mokestį; antra, pareiškėjas turėjo nurodyti, ar reikalavimas dėl turtinės žalos atlyginimo grindžiamas darbo santykiais, ir, jei taip, paaiškinti (visos reikalaujamos sumos atžvilgiu), kodėl byla turėtų būti teisinga apygardos teismui, o ne apylinkės teismui, kaip pirmosios instancijos teismui.

37. 2022 m. gegužės 11 d. nutartimi Vilniaus apygardos teismas konstatavo, kad pareiškėjas per Vilniaus apygardos teismo nustatytą terminą nepašalino ieškinio trūkumų (žr. pirmesnį punktą), todėl nusprendė, kad ieškinyš laikytinas nepaduotu.

V. ANTRASIS PAREIŠKĖJO PRAŠYMAS PAKARTOTINAI PASKIRTI JĮ TEISĖJŲ

38. 2022 m. rugsėjo 16 d. pareiškėjas Respublikos Prezidentui (ir Kanceliarijai) pateikė naują prašymą, kuriame paminėjo savo ankstesnį darbą, kai ėjo teisėjo pareigas, ir darbą, kai ėjo ministro ir viceministro pareigas, t. y. pareigas, nurodytas Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse (žr. šio sprendimo 59 punktą). Pareiškėjas prašė paskirti jį Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju.

39. 2022 m. spalio 5 d. pareiškėjas kreipėsi į Respublikos Prezidentą (ir Kanceliariją), prašydamas išduoti siuntimą patikrinti sveikatą ir suteikti leidimą dirbti bei susipažinti su įslaptinta informacija. Patenkinus pareiškėjo prašymą, jis gavo atitinkamus dokumentus ir leidimus.

40. Kaip savo pastabose Teismui nurodė Vyriausybė, 2022 m. spalio 18 d. Respublikos Prezidentas susitiko su pareiškėju, atsižvelgdamas į tai, kad buvo praėję pakankamai daug laiko po to, kai pareiškėjas ėjo politines pareigas, o tai, jo nuomone, reiškė, kad galimi politiniai ryšiai buvo nutraukti. Per šį susitikimą su Prezidentu pareiškėjas neužsiminė apie kokius nors ketinimus dalyvauti politikoje. 2022 m. spalio 19 d. dekretu Respublikos Prezidentas kreipėsi į Teisėjų tarybą prašydamas patarti dėl pareiškėjo skyrimo į Vilniaus miesto apylinkės teismą.

41. Kaip pažymėjo Vyriausybė, pareiškėjo paskyrimo klausimas buvo svarstomas Teisėjų tarybos 2022 m. lapkričio 11 d. posėdyje. Į Teisėjų tarybos pirmininkės S. R. klausimą, ar pareiškėjas iš tiesų nusprendė užimti teisėjo pareigas, pareiškėjas atsakė taip:

„[P]rezidentas irgi klausė klausimo – o jeigu Skvernelis laimės kitus rinkimus ir vėl pasiūlys būti ministru ar eisiu? Jeigu pasiūlytų ministru, tikriausiai eičiau, tai tikrai didelė garbė būti Lietuvos ministru ir atstovauti Lietuvai, šiuo atveju kitų pareigų gal ir nesirinkčiau. Turiu omenyje ten viceministro pareigas ar taip toliau. Šiam momentui esu apsisprendęs dirbti teisėjo pareigose, o kokie iššūkiai bus, ypač juos vertinsiu savo žmogiškąja prasme kaip likimas lems, sunku atsakyti, bet šiuo metu esu tikrai apsisprendęs būti teisėju ir matau galimybę dirbti teisėju ir būti jūsų bendruomenės nariu.“

Po to Teisėjų tarybos narys N. M. uždavė pareiškėjui tokį klausimą:

„[k]ai jūsų klausė ar sugrįžtumėte į ministro postą, tai na tokią išreikštą abejonę, kad toks tikrai postas dėl kurio tikrai reikia mesti ir sugrįžti, tai jūs teisėjo pareigas laikote mažiau prestižines, mažiau garbingas, mažiau reikšmingas Lietuvos valstybei, kad mestumėt jas dėl kelio atgal į ministrus?“

Pareiškėjas atsakė taip:

„[k]albate Prezidento žodžiais. Iš principo eiti ministro pareigas tai ne mesti teisėjo pareigas. Jeigu puikiai žinot ten teisėjų įstatyme yra numatyta galimybė grįžti į teisėjo pareigas praėjus dviem metams ir tai yra specialioji teisė, dėl ko buvau įsitikinęs, kad paskiriant mane Vyriausybės nariu, t. y. numatyta šiuo atveju Teismų įstatyme, kad tokia teisė paskyrus į tokias pareigas yra galimybė grįžti ir be konkurso į teisėjo pareigas, tai aš ta teise maniau, kad galiu ir pasinaudoti. Na ta teise šiuo metu ir

SPRENDIMAS MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

naudojuosi, t. y. 2 metai nepraėjo ir aš ne dalyvauju konkurse, o pretenduoju pagal teisėjų įstatymo šią nuostatą. Dėl to labai apmaudu girdėti, jeigu gerbiamas [Teisėjų tarybos narys] N. teisėjo darbo laikinai iškeitimą į, sakykime, ministro pareigas vadina [teisėjo pareigų metimu].“

Pasak Vyriausybės, tame pačiame posėdyje Teisėjų tarybos narys E. R. paklausė pareiškėjo apie žiniasklaidoje prieš dvi dienas iki posėdžio pasirodžiusius straipsnius, kuriuose buvo minimi tariamai neteisėti pareiškėjo veiksmai einant ministro pareigas ir tariamai slepiant galimai padarytus nusikaltimus (priimant Respublikos Prezidento dekretą dėl kreipimosi į Teisėjų tarybą tie straipsniai dar nebuvo paskelbti, juose minimos aplinkybės Respublikos Prezidentui nebuvo žinomos). Atsakydamas pareiškėjas, be kita ko, nurodė:

„[j]ei būčiau daręs kompromisus su savo sąžine, tikriausiai dabar būčiau Seime, nes dėl to, kad buvau toks, gavau trisdešimtą vietą sąrašė ir taip atsitiko, kaip atsitiko.“

42. Kaip savo pastabose pažymėjo Vyriausybė, 2022 m. lapkričio 11 d. Teisėjų taryba (15 balsų „už“ ir vienas „prieš“) nusprendė patarti Respublikos Prezidentui skirti pareiškėją Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju.

Vyriausybė taip pat nurodė, kad Respublikos Prezidentas nusprendė neskirti pareiškėjo Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju.

A. Pareiškėjo prašymas Respublikos Prezidentui (ir Respublikos Prezidento kanceliarijai) pateikti papildomos informacijos

43. 2023 m. kovo 17 d. pareiškėjas kreipėsi į Respublikos Prezidentą (ir Kanceliariją), prašydamas nurodyti, dėl kokių priežasčių jis nebuvo paskirtas Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju. Pareiškėjas pažymėjo, kad 2022 m. lapkričio mėn. buvo gauta Valstybės saugumo departamento pažyma, jog jis turi teisę dirbti su įslaptinta informacija, ir kad 2022 m. lapkričio mėn. Teisėjų taryba pritarė jo skyrimui Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju (žr. šio sprendimo 42 punktą).

44. 2023 m. balandžio 12 d. Kanceliarija pateikė atsakymą, kuriame pažymėjo, kad pagal Konstitucijos 84 straipsnio 1 dalies 11 punktą ir 112 straipsnio 4 dalį Respublikos Prezidentas, įgyvendindamas valstybės valdžią, turi teisę skirti apylinkių teismų teisėjus. Pagal Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalį speciali institucija (Teisėjų taryba) pataria Prezidentui dėl teisėjų skyrimo. Vis dėlto tais atvejais, kai į Teisėjų tarybą Prezidentas kreipiasi patarimo dėl teisėjo paskyrimo ir ši institucija pataria, kad tas konkretus asmuo gali būti paskirtas, toks patarimas Respublikos Prezidento nesaisto; tai reiškia, kad Respublikos Prezidentas (be kita ko, jeigu paaiškėja tam tikros tokiam paskyrimui reikšmės turinčios aplinkybės) gali to asmens nepaskirti teisėju.

45. Kanceliarija pažymėjo, kad Teismų įstatymo 61 straipsnyje numatyta galimybė buvusį teisėją pakartotinai paskirti teisėju (žr. šio sprendimo 59 punktą), tačiau nei Teismų įstatyme, nei kituose teisės aktuose nenumatyta

pareiga Prezidentui tai padaryti neatsižvelgiant į jokiais aplinkybes. Kanceliarija pridūrė, kad Teisėjų tarybos 2022 m. lapkričio 11 d. posėdyje jos nariai „iškėlė įvairių klausimų ir atkreipė dėmesį į aplinkybes apie [pareiškėjo] veiklą būnant ministru ir dalyvavimo politinėje veikloje ateities planus“, kurios nebuvo žinomos prieš Prezidentui kreipiantis patarimo į Teisėjų tarybą dėl pareiškėjo skyrimo apylinkės teismo teisėju ir kurios buvo „svarbios Respublikos Prezidentui po Teisėjų tarybos posėdžio priimant sprendimą dėl [pareiškėjo]“.

B. Vilniaus apygardos teismas

1. Pareiškėjo ieškinys

46. Pareiškėjas pradėjo dar vieną civilinę bylą prieš Respublikos Prezidentą ir Kanceliariją. Kaip apibendrina Vilniaus apygardos teismas (žr. tolesnį punktą), pareiškėjas prašė teismo: 1) pripažinti, kad Respublikos Prezidentas, priėmęs sprendimą neskirti pareiškėjo apylinkės teismo teisėju ir demonstruodamas ypatingai didelį nepalankumą pareiškėjo atžvilgiu, nepaisė Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto reikalavimo, taip pat pažeidė teisėjų atrankai keliamus sąžiningumo, objektyvumo, skaidrumo ir profesionalumo principus; 2) pripažinti, kad Respublikos Prezidentas motyvavo savo sprendimą nepagrįstais argumentais, kurie negalėjo būti vertinami kaip aplinkybės, turinčios reikšmės sprendimui neskirti pareiškėjo teisėju ir nesivadovauti Teisėjų tarybos rekomendacija, ir neturėjo teisinio pagrindo priimti sprendimo neskirti pareiškėjo teisėju; 3) pripažinti, kad Respublikos Prezidentas, priimdamas sprendimą neskirti pareiškėjo teisėju ir šio sprendimo neįformindamas dekretu, nesilaikė konstitucinio atsakingo valdymo principo bei pažeidė teisinės valstybės principą; 4) priteisti iš atsakovo vidutinį darbo užmokestį už laikotarpį nuo pareiškėjo nepaskyrimo į teisėjo pareigas, t. y. nuo 2022 m. gruodžio mėn., iki teismo sprendimo visiško įvykdymo; 5) kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl legislatyvinės omisijos, dėl kurios, pareiškėjo vertinimu: a) jis negalėjo įgyvendinti Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje ir 13 straipsnyje bei Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų teisių; b) pareiškėjui nebuvo užtikrinta vienoda teisinė galimybė apginti savo, kaip buvusio teisėjo, vardą ir reputaciją, ir taip buvo pažeista Konstitucijos 29 straipsnio 1 dalis bei Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis ir 13 straipsnis.

2. Vilniaus apygardos teismas

47. 2023 m. gegužės 25 d. Vilniaus apygardos teismas atsisakė priimti ieškinį.

Apygardos teismas nurodė, kad pareiškėjo 1–3 reikalavimai (žr. šio sprendimo 46 punktą) nenagrinėtini teisme civilinio proceso tvarka. Teismas rėmėsi 2022 m. balandžio 20 d. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartimi

šiuo klausimu, kuriame šis teismas, remdamasis Konstitucinio Teismo nutarimais, nurodė, kad teisėjų skyrimas priklauso Respublikos Prezidento kompetencijai, kurios teismai negali perimti. Vilniaus apygardos teismas nurodė, kad teisėjų korpuso formavimas yra tokia Respublikos Prezidento veikla, kuri yra susijusi su jo įgyvendinama valstybės valdžia. Teismas neturi jurisdikcijos už Respublikos Prezidentą priimti sprendimų arba įpareigoti Prezidentą išleisti dekretą, įgyvendinti valstybės valdžią ar, be kita ko, skirti teisėjus. Atitinkamai pripažintina, kad teismas, negalėdamas priimti tokių sprendimų, neturi jurisdikcijos ir juos vertinti.

48. Dėl pareiškėjo 4 reikalavimo (žr. šio sprendimo 46 punktą) Vilniaus apygardos teismas teigė, kad pareiškėjas nenurodė konkrečios sumos, nors teismas pažymėjo, kad pareiškėjo ieškinyje nurodyta, jog jo mėnesinis darbo užmokestis buvo 3 463,50 EUR (neatskaičius mokesčių), remiantis anksčiau Vilniaus miesto apylinkės teismo išduota pažyma. Vilniaus apygardos teismas pridūrė, kad apygardos teismai nagrinėja civilines bylas, kuriose ieškinio suma didesnė kaip 100 000 EUR, išskyrus darbo teisinių santykių bylas, todėl konstatavo, kad toks turtinis reikalavimas teismingas apylinkės (žemesnės pakopos) teismui.

49. Vilniaus apygardos teismo manymu, buvo būtina pabrėžti, jog, sprendžiant dėl ieškinio 4 reikalavimo (dėl negauto darbo užmokesčio) priimtino, svarbu tai, kad šis reikalavimas priteisti negautą darbo užmokestį kaip turtinės žalos atlyginimą yra kildinamas išimtinai iš faktinių aplinkybių, susijusių su ieškinio 1–3 reikalavimų turiniu. Todėl, atsisakius patenkinti 1–3 reikalavimus kaip nenagrinėtinus teisme, susidarė situacija, kad reikalavimo dėl turtinės žalos atlyginimo faktinis pagrindas buvo nenagrinėtinas teisme dėl savo pobūdžio. Atsižvelgiant į tai, tokio reikalavimo nebuvo galima išnagrinėti, nes jis neturėjo savarankiško faktinio pagrindo. Todėl reikėjo atsisakyti nagrinėti ir 4 reikalavimą kaip nenagrinėtiną teisme.

50. Apygardos teismas taip pat nusprendė teisiškai nepagrįstais pripažinti pareiškėjo argumentus, kad dėl nesudarytos galimybės apskusti teismui dekretu neįformintą Prezidento sprendimą neskirti jo teisėju egzistuoja teisės spraga (legislatyvinė omissio), dėl kurios atitikties Konstitucijai būtų pagrindas kreiptis į Konstitucinį Teismą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas tai jau paaiškino 2022 m. balandžio 20 d. nutartyje (žr. šio sprendimo 30 ir 31 punktus). Todėl kreiptis į Konstitucinį Teismą nebuvo pagrindo.

C. Lietuvos apeliacinis teismas

51. Pareiškėjas pateikė atskirąjį skundą Lietuvos apeliaciniam teismui.

52. 2023 m. liepos 4 d. Lietuvos apeliacinis teismas Vilniaus apygardos teismo nutartį paliko nepakeistą tiek, kiek ji buvo susijusi su pareiškėjo 1–3 reikalavimais (žr. šio sprendimo 47 punktą). Lietuvos apeliacinis teismas

pažymėjo, kad, kaip jau buvo nustatęs Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pareiškėjo teiginiai dėl nepriimto Prezidento dekreto nėra nagrinėtini teisme.

Tačiau jei asmuo mano, kad patyrė žalą dėl to, kad valstybės valdžia nebuvo tinkamai įgyvendinama, jis gali reikalauti atlyginti žalą priteisiant negautą darbo užmokestį už nepaskyrimo teisėju laiką. Vilniaus apygardos teismas tinkamai nustatė, kad pareiškėjas nenurodė savo reikalavimo sumos, t. y. konkrečios negauto darbo užmokesčio sumos kaip turtinės žalos, todėl šis trūkumas turėjo būti ištaisytas.

Lietuvos apeliacinis teismas panaikino Vilniaus apygardos teismo 2023 m. gegužės 25 d. nutarties dalį, kuria atsisakyta priimti pareiškėjo ieškinį dėl žalos atlyginimo, ir perdavė šį klausimą Vilniaus apygardos teismui spręsti iš naujo (žr. šio sprendimo 55 ir 56 punktus).

D. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

53. Pareiškėjas pateikė kasacinį skundą, kuriame prašė panaikinti Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. liepos 4 d. nutartį ir pakartotojo savo ankstesnius argumentus dėl teisinio reguliavimo spragos, kuri tariamai užkirta kelią pareiškėjui ginti savo teises, kai Respublikos Prezidentas nusprendė neskirti jo į teisėjo pareigas. Pareiškėjas taip pat paprašė Lietuvos Aukščiausiojo Teismo sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Konstitucinį Teismą.

54. Galutine 2023 m. spalio 16 d. nutartimi Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atsisakė priimti pareiškėjo kasacinį skundą, nusprendęs, kad jame nebuvo iškelta jokių teisinių klausimų, kuriuos reikėtų nagrinėti Lietuvos Aukščiausiajame Teisme.

E. Vilniaus apygardos teismas

55. 2023 m. liepos 11 d. Vilniaus apygardos teismas paprašė pareiškėjo nurodyti tikslią sumą, priteistiną turtinei žalai atlyginti.

Vilniaus apygardos teismas taip pat paprašė pareiškėjo patikslinti ieškinio pagrindą, t. y. tiksliai nurodyti bei argumentuoti visas civilinei atsakomybei taikyti būtinas sąlygas. Vilniaus apygardos teismas taip pat nurodė, kad įvertinus pareiškėjo pateikto ieškinio turinį ir Lietuvos apeliacinio teismo 2023 m. liepos 4 d. nutartyje pateiktas išvadas, kuriomis palikta nepakeista Vilniaus apygardos teismo 2023 m. gegužės 25 d. nutarties dalis atsisakyti priimti ieškinio 1–3 reikalavimus, atkreiptinas dėmesys į tai, kad šalinant ieškinio trūkumus būtina nurodyti civilinei atsakomybei taikyti būtinas sąlygas, kurios savo pobūdžiu būtų nagrinėtinos teisme. Apygardos teismas taip pat paprašė pareiškėjo iš patikslinto ieškinio „pašalinti“ visus argumentus, susijusius su jo 1–3 reikalavimais.

56. 2023 m. liepos 25 d. Vilniaus apygardos teismas nustatė, kad pareiškėjas per nustatytą 10 dienų terminą trūkumų nepašalino, todėl civilinis ieškinys laikytinas nepaduotu ir grąžintinas pareiškėjui.

BYLAI REIKŠMINGAS TEISINIS PAGRINDAS IR PRAKTIKA

57. Konstitucijoje nustatyta:

5 straipsnis

„Valstybės valdžią Lietuvoje vykdo Seimas, Respublikos Prezidentas ir Vyriausybė, Teismas.

Valdžios galias riboja Konstitucija.

<...>“

29 straipsnis

„Įstatymui, teismui ir kitoms valstybės institucijoms ar pareigūnams visi asmenys lygūs.

Žmogaus teisių negalima varžyti ir teikti jam privilegijų dėl jo lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų pagrindu.“

30 straipsnis

„Asmuo, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą.

Asmeniui padarytos materialinės ir moralinės žalos atlyginimą nustato įstatymas.“

33 straipsnis

„Piliečiai turi teisę <...> lygiomis sąlygomis stoti į Lietuvos Respublikos valstybinę tarnybą.

<...>“

84 straipsnis

„Respublikos Prezidentas:

<...>

10) nustatyta tvarka skiria ir atleidžia įstatymų numatytus valstybės pareigūnus;

11) <...> skiria apygardų ir apylinkių teismų teisėjus ir pirmininkus, keičia jų darbo vietas <...>“

110 straipsnis

„Teisėjas negali taikyti įstatymo, kuris prieštarauja Konstitucijai.

SPRENDIMAS MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

Tais atvejais, kai yra pagrindo manyti, kad įstatymas ar kitas teisinis aktas, kuris turėtų būti taikomas konkrečioje byloje, prieštarauja Konstitucijai, teisėjas sustabdo šios bylos nagrinėjimą ir kreipiasi į Konstitucinį Teismą prašydamas spręsti, ar šis įstatymas ar kitas teisinis aktas atitinka Konstituciją.“

112 straipsnis

„Teisėjais Lietuvoje gali būti tik Lietuvos Respublikos piliečiai.

Aukščiausiojo Teismo teisėjus, o iš jų – pirmininką, skiria ir atleidžia Seimas Respublikos Prezidento teikimu.

Apeliacinio teismo teisėjus, o iš jų – pirmininką, skiria Respublikos Prezidentas Seimo pritarimu.

Apylinkių, apygardų ir specializuotų teismų teisėjus ir pirmininkus skiria, jų darbo vietas keičia Respublikos Prezidentas.

Dėl teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų Respublikos Prezidentui pataria speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija.

Asmuo, paskirtas teisėju, įstatymo nustatyta tvarka prisiekia būti ištikimas Lietuvos Respublikai, vykdyti teisingumą tik pagal įstatymą.“

113 straipsnis

„Teisėjas negali užimti jokių kitų renkamų ar skiriamų pareigų, dirbti verslo, komercijos ar kitokiose privačiose įstaigose ar įmonėse. Jis taip pat negali gauti jokio kito atlyginimo, išskyrus teisėjo atlyginimą bei užmokestį už pedagoginę ar kūrybinę veiklą.

Teisėjas negali dalyvauti politinių partijų ir kitų politinių organizacijų veikloje.“

115 straipsnis

„Lietuvos Respublikos teismų teisėjai atleidžiami iš pareigų įstatymo nustatyta tvarka šiais atvejais:

- 1) savo noru;
- 2) pasibaigus įgaliojimų laikui arba sulaukę įstatyme nustatyto pensinio amžiaus;
- 3) dėl sveikatos būklės;
- 4) išrinkus į kitas pareigas arba jų sutikimu perkėlus į kitą darbą;
- 5) kai savo poelgiu pažemino teisėjo vardą;
- 6) kai įsiteisėja juos apkaltinę teismų nuosprendžiai.“

58. Reikšmingos Konstitucinio Teismo įstatymo nuostatos:

65 straipsnis. Prašymo ištirti teisės akto atitikimą Konstitucijai padavimas Konstituciniam Teismui

„<....>

Asmuo turi teisę paduoti Konstituciniam Teismui prašymą ištirti įstatymų ar kitų Seimo priimtų aktų, Respublikos Prezidento aktų, Vyriausybės aktų atitikimą Konstitucijai arba įstatymams, jeigu:

SPRENDIMAS MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

1) tų aktų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves <...>

<...>“

59. Atitinkamu metu galiojusio Teismų įstatymo reikšmingos nuostatos:

56 straipsnis. Apylinkės teismo teisėjo skyrimas

„1. Apylinkės teismo teisėją iš asmenų, įrašytų pretendentų į laisvas apylinkės teismo teisėjų vietas sąrašą, skiria Respublikos Prezidentas <...>

2. Dėl apylinkės teismo teisėjo skyrimo Respublikos Prezidentui pataria Teisėjų taryba.

3. Respublikos Prezidentas, gavęs Atrankos komisijos išvadą dėl pretendentų į teisėjus, ne vėliau kaip per 30 dienų pateikia Teisėjų tarybai svarstyti konkrečias kandidatūras, prašydamas Teisėjų tarybos patarimo.

4. Asmenų skyrimo į laisvą apylinkės teismo teisėjo vietą klausimas paprastai svarstomas artimiausiame Teisėjų tarybos posėdyje.

5. Apsvarsčiusi asmenų skyrimo į teisėjus klausimą, Teisėjų taryba pataria dėl konkrečios kandidatūros Respublikos Prezidentui <...>

6. Respublikos Prezidentui Teisėjų tarybos sprendimą dėl patarimo per penkias dienas raštu praneša Teisėjų tarybos pirmininkas.“

61 straipsnis. Buvusio teisėjo skyrimo į teisėjo pareigas ypatumai

„<...>

2. Buvęs teisėjas, atleistas iš pareigų dėl jo išrinkimo, perkėlimo ar paskyrimo į šio straipsnio 3 dalyje nurodytas pareigas, gali būti be atrankos ir egzamino, laikantis šiamo Įstatyme nustatytos teisėjo skyrimo į pareigas ir atleidimo iš pareigų tvarkos, jo prašymu paskirtas tos pačios ar bet kurio žemesnės pakopos teismo teisėju, jei nuo pareigų, į kurias jis išrinktas, perkeltas ar paskirtas, ėjimo pabaigos nepraėjo dveji metai. Tokios teisės neturi asmenys, kurie pagal šio Įstatymo 52 straipsnį negali būti laikomi nepriekaištingos reputacijos.

3. Buvęs teisėjas gali būti pagal šio straipsnio 2 dalį paskirtas tos pačios ar bet kurio žemesnės pakopos teismo teisėju, jei jis buvo atleistas iš teisėjo pareigų savo noru dėl jo išrinkimo, perkėlimo ar paskyrimo:

1) į Seimo ar Respublikos Prezidento skiriamo valstybės institucijos ar įstaigos vadovo, kito Seimo ar Respublikos Prezidento skiriamo valstybės pareigūno <...>, priimto į pareigas įstatyme nustatytai kadencijai, pareigas;

<...> “

90 straipsnis. Teisėjo atleidimas iš pareigų

„1. Teisėjas atleidžiamas iš pareigų šiais atvejais:

1) savo noru;

2) kai pasibaigia teisėjo įgaliojimų laikas arba jis sulaukia įstatymų nustatyto pensinio amžiaus;

3) dėl sveikatos būklės;

SPRENDIMAS MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

4) kai teisėjas išrinktas į kitas pareigas arba jo sutikimu perkeltas į kitą darbą;

5) kai savo poelgiu pažemina teisėjo vardą;

6) kai įsiteisėja jį apkaltinęs teismo nuosprendis.

<...>

6. Apygardos teismo, apygardos administracinio teismo ir apylinkės teismo teisėją iš pareigų atleidžia Respublikos Prezidentas.

<...>

9. Teisėjas, nesutikdamas su atleidimu iš pareigų, turi teisę per vieną mėnesį nuo atleidimo dienos kreiptis į Vilniaus apygardos teismą.“

60. 2006 m. gegužės 9 d. nutarime dėl teisminės valdžios konstitucinės sistemos ir savivaldos, teisėjų paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo ar atleidimo iš pareigų, taip pat dėl teisėjų įgaliojimų pratęsimo Konstitucinis Teismas konstatavo:

„3. Konstitucijos 109 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad teisėjas ir teismai, vykdydami teisingumą, yra nepriklausomi. Teisėjo ir teismų nepriklausomumas – vienas iš esminių demokratinės teisinės valstybės principų: teismai, vykdydami teisingumą, privalo užtikrinti Konstitucijoje, įstatymuose ir kituose teisės aktuose išreikštos teisės įgyvendinimą, garantuoti teisės viršenybę, apsaugoti žmogaus teises ir laisves. Pažymėtina ir tai, kad teisėjo ir teismų nepriklausomumas nėra savitiksliis dalykas – tai yra būtina žmogaus teisių ir laisvių apsaugos sąlyga: teisėjo ir teismų nepriklausomumas yra ne privilegija, o viena svarbiausių teisėjo ir teismų pareigų, kylanti iš Konstitucijoje (*inter alia* 109 straipsnio 2 dalyje, taip pat 30 straipsnio 1 dalyje, kurioje nustatyta, kad asmuo, kurio konstitucinės teisės ir laisvės pažeidžiamos, turi teisę kreiptis į teismą) garantuotos kiekvieno asmens, manančio, kad jo teisės ar laisvės yra pažeidžiamos, teisės turėti nešališką ginčo arbitražą, kuris pagal Konstituciją ir įstatymus iš esmės išspręstų kilusį teisinį ginčą.

<...>

Įgyvendinti savo konstitucinę priedermę ir funkciją vykdyti teisingumą teisminė valdžia gali tik būdama savarankiška, nepriklausoma nuo kitų valstybės valdžių – įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios, kurios yra formuojamos politiniu pagrindu. Jei teisminė valdžia nebūtų savarankiška, nepriklausoma nuo įstatymų leidžiamosios ir vykdomosios valdžių, ji nebūtų visavertė. Teisminės valdžios savarankiškumą, nepriklausomumą nuo kitų valstybės valdžių lemia ir tai, kad ji, kitaip nei kitos valstybės valdžios, yra formuojama ne politiniu, bet profesiniu pagrindu (Konstitucinio Teismo 1999 m. gruodžio 21 d., 2001 m. liepos 12 d. nutarimai, 2004 m. kovo 31 d. išvada, 2006 m. kovo 28 d. nutarimas) <...>

12. [F]ormuojant teisėjų korpusą dalyvauja (taigi tam tikrus konstitucinius įgaliojimus turi) ir Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodyta speciali įstatymo numatyta teisėjų institucija. Formuojant teisėjų korpusą ši speciali teisėjų institucija (kuri, kaip minėta, yra svarbus Teismo, kaip savarankiškos valstybės valdžios, savivaldos elementas) yra atsvara Respublikos Prezidentui kaip vykdomosios valdžios subjektui <...> [T]eisminės valdžios visavertiškumas, savarankiškumas, nepriklausomumas, konstitucinis valdžių padalijimo principas neleidžia minėtos specialios teisėjų institucijos konstitucinės paskirties ir funkcijų aiškinti taip, kad būtų paneigiamas arba ignoruojamas jos, kaip atsvaros Respublikos Prezidentui formuojant teisėjų korpusą, vaidmuo. Kita vertus, kaip minėta, stabdžiai ir atsvaros, kuriuos teisminė valdžia (jos institucijos) ir kitos

SPRENDIMAS MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

valstybės valdžios (jų institucijos) turi viena kitos atžvilgiu, negali būti traktuojami kaip atitinkamų valdžių priešpriešos mechanizmai, todėl būtų neteisinga, konstituciškai nepagrįsta aiškinti, esą minėtos specialios teisėjų institucijos konstitucinė paskirtis tėra būti atsvara Respublikos Prezidentui formuojant teisėjų korpusą, nes jį formuojant (ypač paisant konstituciškai pagrįsto ir Konstitucijos ginamo visuomenės intereso, kad teisėjų korpusas būtų formuojamas sąžiningai ir skaidriai, kad asmenys teisėjo darbui būtų parenkami vien pagal jų profesinį pasirengimą ir tokias asmenines savybes, kitas aplinkybes, kurios lemia jų tinkamumą ar netinkamumą šiai veiklai (teisėjo pareigoms tam tikrame teisme)) yra būtina ir Respublikos Prezidento bei šios specialios teisėjų institucijos partnerystė, bendradarbiavimas.

<...>

15.1. [K]ai į Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytą specialią įstatymo numatytą teisėjų instituciją Respublikos Prezidentas kreipiasi patarimo dėl teisėjo paskyrimo, paaukštinimo ar perkėlimo, o ši speciali teisėjų institucija pataria asmenį paskirti teisėju, paaukštinti teisėją ar jį perkelti, toks patarimas Respublikos Prezidento nesaisto. Tai reiškia, kad Respublikos Prezidentas (*inter alia* jeigu paaikšėja tam tikros tokiam paskyrimui ar perkėlimui reikšmės turinčios aplinkybės) gali to asmens nepaskirti teisėju, gali teisėjo nepaaukštinti ar jo neperkelti <...> Pagal Konstituciją tokiais atvejais Respublikos Prezidentas gali kreiptis į Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytą specialią įstatymo numatytą teisėjų instituciją patarimo dėl kito asmens paskyrimo teisėju, kito teisėjo paaukštinimo ar perkėlimo.

<...>

23. Kadangi pagal Konstituciją į jos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytą specialią teisėjų instituciją kreiptis patarimo gali tik Respublikos Prezidentas, prieš kreipdamasis minėto patarimo jis turi, pasinaudojęs įstatymų nustatytais galimybėmis (*inter alia* pareikalavęs iš atitinkamų valstybės institucijų (pareigūnų) informacijos), išsiaiškinti ir įvertinti visas turinčias reikšmės aplinkybes, *inter alia* tai, ar siūlomas skirti teisėju asmuo, siūlomas perkelti ar paaukštinti teisėjas atitinka teisėjui (taip pat tos teismų sistemos ir tos grandies teismo teisėjui) keliamus reikalavimus, ar jis turi atitinkamam darbui būtiną kvalifikaciją, ar jis yra nepriekaištingos reputacijos, ar nėra kitų aplinkybių, dėl kurių asmuo negali būti skiriamas teisėju, paaukštinamas, perkeliamas (arba skiriamas būtent Respublikos Prezidento nurodyto teismo teisėju, paaukštinamas paskiriant būtent į tą teismą, perkeliamas būtent į tą teismą).

<...>

26. Atsižvelgiant į Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje nurodytos specialios įstatymo numatytos teisėjų institucijos paskirtį, konstitucinį statusą, ypatingą vaidmenį formuojant teisėjų korpusą, konstatuotina, kad iš Konstitucijos šios valstybės institucijos veiklai, jos darbo organizavimui kyla tam tikri reikalavimai.

Antai prieš patardama Respublikos Prezidentui dėl kurio nors bendrosios kompetencijos <...> teismo teisėjo paskyrimo, paaukštinimo, perkėlimo, atleidimo iš pareigų, minėta speciali teisėjų institucija turi pareigą išsiaiškinti ir įvertinti visas turinčias reikšmės aplinkybes, *inter alia* tai, ar siūlomas skirti teisėju asmuo, siūlomas perkelti ar paaukštinti teisėjas atitinka teisėjui (taip pat tos teismų sistemos bei tos grandies teismo teisėjui) keliamus reikalavimus, ar jis turi atitinkamam darbui būtiną kvalifikaciją, ar jis yra nepriekaištingos reputacijos, ar nėra kitų aplinkybių, dėl kurių asmuo negali būti skiriamas teisėju, paaukštinamas, perkeliamas (arba skiriamas būtent Respublikos Prezidento nurodyto teismo teisėju, paaukštinamas paskiriant būtent į tą teismą, perkeliamas būtent į tą teismą).“

61. Konstitucinio Teismo praktika dėl Konstitucijos 30 straipsnyje įtvirtintos teisės kreiptis į teismą apžvelgta sprendime byloje *Černius ir Rinkevičius prieš Lietuvą* (Nr. 73579/17 ir 14620/18, §§ 28–30, 2020 m. vasario 18 d.).

2002 m. liepos 2 d. nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo:

„Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtintas konstitucinis teisminės gynybos principas. Konstitucinis Teismas 1996 m. balandžio 18 d. nutarime konstatavo, kad demokratinėje valstybėje teismas yra pagrindinė institucinė žmogaus teisių ir laisvių garantija, kad konstitucinis teisminės gynybos principas yra universalus.

Pažymėtina, jog pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi pareigą nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad visus ginčus dėl asmens teisių ar laisvių pažeidimo būtų galima spręsti teisme. Gali būti nustatyta ir ikiteisminė ginčų sprendimo tvarka. Tačiau negalima nustatyti tokio teisinio reguliavimo, kuriuo būtų paneigta asmens, manančio, kad jo teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisė ginti savo teises ar laisves teisme.“

2007 m. gegužės 15 d. nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo:

„9. <...> [I]š konstitucinio teisinės valstybės principo kyla imperatyvas, kad asmuo, manantis, jog jo teisės ar laisvės yra pažeistos, turi absoliučią teisę į nepriklausomą ir nešališką teismą; ši teisė negali būti dirbtinai suvaržoma arba negali būti dirbtinai pasunkinama ją įgyvendinti <...>; asmens teisės turi būti ne formaliai, o realiai ir veiksmingai ginamos tiek nuo privačių asmenų, tiek nuo valdžios institucijų ar pareigūnų neteisėtų veiksmų; teisinis reguliavimas, įtvirtinantis asmens teisės į savo teisių ir laisvių teisminę gynybą įgyvendinimo tvarką, turi atitikti konstitucinį teisinio aiškumo reikalavimą; įstatymų leidėjas privalo įstatymuose aiškiai nustatyti, kaip ir į kokį teismą asmuo gali kreiptis, kad iš tikrųjų galėtų įgyvendinti savo teisę kreiptis į teismą dėl savo teisių ir laisvių pažeidimo.“

2008 m. birželio 30 d. nutarime Konstitucinis Teismas konstatavo:

„3.3. <...> [T]eisė kreiptis į teismą yra absoliuti, šios teisės negalima apriboti ar paneigti; pagal Konstituciją įstatymų leidėjas turi pareigą nustatyti tokį teisinį reguliavimą, kad visus ginčus dėl asmens teisių ar laisvių pažeidimo būtų galima spręsti teisme; asmens teisės turi būti ne formaliai, o realiai ir veiksmingai ginamos tiek nuo privačių asmenų, tiek nuo valdžios institucijų ar pareigūnų neteisėtų veiksmų.“

TEISĖ

I. IŽANGINĖS PASTABOS

A. Šalių argumentai

1. Vyriausybė

62. Vyriausybė pažymėjo, kad, pateikdama pastabas dėl preliminaraus prieštaravimo dėl vidaus teisinės gynybos priemonių nepanaudojimo, ji atsakys į Teismo klausimus, susijusius su 6 straipsnio 1 dalimi ir 13 straipsniu, skaitant juos atskirai ir kartu su 8 straipsniu.

a) Dėl vidaus teisinės gynybos priemonių panaudojimo

63. Vyriausybė teigė, kad pareiškėjas nepanaudojo veiksmingų vidaus teisinės gynybos priemonių. Pirma, jis nepagrindė savo reikalavimo dėl turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo, kuris galėjo suteikti vidaus bendrosios kompetencijos teismams galimybę įvertinti atitinkamas faktines aplinkybes, susijusias su pareiškėjo nepaskyrimu į teisėjo pareigas, ir kuris galėjo būti svarbus vertinant galimą dar vieną jo prašymą paskirti teisėju. 2022 m. balandžio 20 d. galutinėje nutartyje Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pažymėjo, kad pareiškėjas savo ieškinyje nenurodė turtinės žalos atlyginimo sumos (žr. šio sprendimo 34 punktą) ir vėliau šio trūkumo pareiškėjas neištaisė (žr. šio sprendimo 36 ir 37 punktus). Kaip bebūtų, akivaizdu, kad tikrasis pareiškėjo bylinėjimosi siekis buvo, kad vidaus teismai įpareigotų Respublikos Prezidentą paskirti pareiškėją į teisėjo pareigas. Tačiau toks prašymas prieštarauja Lietuvos konstitucinei tvarkai, pagal kurią asmuo skiriamas į apylinkės teismo teisėjo pareigas (žr. taip pat šio sprendimo 70 punktą).

64. 2023 m. rugsėjo 18 d. pastabose Vyriausybė nurodė, kad pakartotinis pareiškėjo prašymas paskirti jį teisėju 2022 m. rugsėjo mėn. ir po to vykęs procesas vidaus teismuose nebuvo susiję su šios bylos dalyku ir tik suteikė bylai konteksto. Kaip bebūtų, po antrojo Respublikos Prezidento sprendimo neskirti pareiškėjo į apylinkės teismo teisėjo pareigas teismai atsisakė priimti nagrinėti pareiškėjo reikalavimus, o pareiškėjas neištaisė šių teismų nurodytų trūkumų, todėl šie teismai negalėjo įvertinti tariamų skyrimo procedūros trūkumų ir išnagrinėti pareiškėjo reikalavimo atlyginti žalą (žr. šio sprendimo 46–56 punktus).

65. Antra, pareiškėjas taip pat nepateikė Konstituciniam Teismui individualaus konstitucinio skundo. Jei pareiškėjas manė, kad vidaus teisė prieštarauja Konstitucijai, galėjo kreiptis į minėtą teismą su individualiu konstituciniu skundu ir ginčyti vidaus teisės nuostatų (pavyzdžiui, Teismų įstatymo 56 straipsnio ir (arba) 61 straipsnio), kurių pagrindu priimtas sprendimas tariamai pažeidė pareiškėjo konstitucines teises ar laisves, konstitucingumą.

b) Vyriausybės argumentas dėl peticijos nepagrįstumo

66. Tuo atveju, jei Teismas pripažintų peticiją priimtina, Vyriausybė nurodė, jog laikosi pozicijos, kad nebuvo pažeista „Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis šioje byloje taikytinu civiliniu aspektu“ ir nebuvo pažeistas Konvencijos 13 straipsnis, taikomas kartu su 8 straipsniu.

67. Vyriausybės teigimu, būtina atskirti dvi skirtingas situacijas: pirma, situaciją, susijusią su nepakankama pareigas einančių teisėjų korpuso narių (teisėjų) karjeros ir statuso teismine peržiūra, ir, antra, situaciją, kaip antai susiklosčiusią pareiškėjo atveju, kuri susijusi ne su teisėjo statuso pasikeitimu, o su asmens prašymu paskirti jį teisėju išimties tvarka, ir su tuo,

kaip Respublikos Prezidentas įgyvendina valstybės valdžią. Vidaus teisės nuostatos, susijusios su teisėjo atleidimo iš pareigų teismine peržiūra, suteikiančios šiam asmeniui (kuris atitinkamu metu buvo teisėjas) teisę kreiptis į vidaus teismą prašant jį įsikišti į Respublikos Prezidento kompetencijos sritį, negalėjo būti taikomos pagal analogiją pareiškėjo situacijai. Pareiškėjas atitinkamu metu nebuvo teisėjas ir savo ieškinyje neginčijo savo atleidimo iš darbo teisėtumo. Asmens nepaskyrimas į teisėjo pareigas pagal savo turinį ir pobūdį negali būti prilyginamas teisėjo atleidimui iš pareigų.

68. Vyriausybė taip pat nurodė, kad pareiškėjo atveju teisė būti paskirtam į pareigas jam niekada nebuvo garantuota. Pagal Teismų įstatymo 61 straipsnį, t. y. vidaus teisės normą, kuria rėmėsi pareiškėjas, prašydamas būti paskirtas į Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėjo pareigas, buvęs teisėjas jo prašymu be atrankos ar egzamino gali būti paskirtas to paties ar žemesnės pakopos teismo teisėju, jeigu nuo pareigų, į kurias jis buvo išrinktas, perkeltas ar paskirtas, pabaigos nepraėjo dveji metai. Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 dalyje taip pat nurodyta, kad tokios teisės nesuteikiamos asmenims, kurie pagal šio įstatymo 52 straipsnį negali būti laikomi nepriekaištingos reputacijos. Taigi pareiškėjui vis dar buvo taikoma Teismų įstatyme nustatyta asmenų skyrimo į teisėjo pareigas tvarka. Kitaip tariant, nuo bendros buvusio teisėjo paskyrimo į teisėjo pareigas tvarkos nukrypstama tik dviem aspektais: nereikia laikyti egzamino ar dalyvauti atrankos procedūroje. Visi kiti vidaus teisėje nustatyti reikalavimai yra tokie patys kaip ir kitiems asmenims, siekiantiems tapti teisėjais.

69. Vyriausybė taip pat teigė, kad pareiškėjo atveju Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2022 m. balandžio 20 d. nutartyje gausiai rėmėsi Konstitucinio Teismo praktika dėl Respublikos Prezidento konstitucinių įgaliojimų skirti asmenį į apylinkės teismo teisėjo pareigas. Šiuo atžvilgiu Konstitucinis Teismas buvo nusprendęs, kad formuojant teisėjų korpusą dalyvauja ir speciali Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje numatyta teisėjų institucija (taigi tam tikrus konstitucinius įgaliojimus turi ir Teisėjų taryba). Ši speciali teisėjų institucija yra svarbus teismų savivaldos elementas ir tarnauja kaip atsvara Respublikos Prezidentui, kuris yra vykdomosios valdžios subjektas (žr. šio sprendimo 60 punktą). Kai Respublikos Prezidentas kreipiasi į Teisėjų tarybą patarimo dėl paskyrimo ir ši speciali institucija pataria Prezidentui paskirti asmenį teisėju, pagal nusistovėjusią Konstitucinio Teismo jurisprudenciją Teisėjų tarybos patarimas Respublikos Prezidentui nėra privalomas. Tai reiškia, kad Respublikos Prezidentas (jei, pavyzdžiui, paaiškėtų tam tikros tokiam paskyrimui svarbios aplinkybės), naudodamasis savo diskrecija dėl paskyrimo, gali nuspręsti neskirti asmens teisėju (žr. šio sprendimo 60 punkte cituojamą 15.1 papunktį).

70. Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgiant į Respublikos Prezidento išimtinę konstitucinę prerogatyvą ir vaidmenį teisminės valdžios formavimo procese, pareiškėjo prašymas vidaus teismams įpareigoti Respublikos

Prezidentą paskirti pareiškėją Vilniaus miesto apylinkės teismo teisėju prieštarauja pačiai Lietuvos konstitucinės santvarkos esmei. Vis dėlto pareiškėjas nusprendė primygtinai to reikalauti, užuot tinkamai pasinaudojęs vidaus teismų teikiamomis vidaus teisinės gynybos priemonėmis.

2. Pareiškėjas

a) Dėl vidaus teisinės gynybos priemonių panaudojimo

71. Pareiškėjas nesutiko su Vyriausybės nuomone, kad jis nepanaudojo vidaus teisinės gynybos priemonių.

i) Civiliniame procese numatytos teisinės gynybos priemonės

72. Pareiškėjo teigimu, nors tiek Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2022 m. balandžio 20 d. nutartyje, tiek Vilniaus apygardos teismas 2022 m. balandžio 21 d. nutartyje siekė apibrėžti pareiškėjo ieškinį tik kaip reikalavimą atlyginti turtinę žalą, susijusią su pareiškėjo garbės ir orumo gynimu, ir vertino, ar reikalavimas atlyginti turtinę žalą kilo iš darbo santykių, nė vienas iš šių pagrindų neatitiko tikrojo pareiškėjo inicijuoto teisinio ginčo objekto.

73. Norėdamas pareikšti ieškinį dėl garbės ir orumo gynimo (kaip tai aiškina šie teismai), pareiškėjas būtų turėjęs pareikšti ieškinį Respublikos Prezidentui Gitanui Nausėdai, kaip bendrapiliečiui, už tai, kad jis savo viešuose pasisakymuose paskleidė tikrovės neatitinkančią ir pareiškėjo garbę bei orumą žeminančią informaciją. Tačiau tai nebuvo teisinio konflikto dalykas, nes Respublikos Prezidentas, kaip asmuo, tokių teiginių viešai nepaskleidė. Šio teisinio ginčo objektas buvo darbo santykiai, kai Respublikos Prezidentas, vykdydamas savo pareigas, vienašališkai ir subjektyviai, remdamasis nepagrįstais argumentais ir teiginiais, nusprendė neskirti pareiškėjo teisėju.

74. Tačiau pareiškėjo reikalavimas atlyginti turtinę žalą negalėjo būti grindžiamas darbo santykiais, nes tuo metu, kai pareiškėjas pateikė prašymą skirti jį teisėju, jis jau nebebuvo teisėjas.

ii) Individualus konstitucinis skundas

75. Pirma, pareiškėjas pažymėjo, kad jis kreipėsi į Vilniaus apygardos teismą, Lietuvos apeliacinį teismą ir Lietuvos Aukščiausiąjį Teismą, kuris 2022 m. balandžio 20 d. nutartimi atmetė pareiškėjo skundą. Toje nutartyje Lietuvos Aukščiausiasis Teismas nusprendė, kad nėra pagrindo teigti, jog teisinis reguliavimas, pagal kurį teismas negalėjo įpareigoti Respublikos Prezidento paskirti buvusį teisėją į teisėjo pareigas, prieštarauja Konstitucijai (žr. šio sprendimo 30 ir 31 punktus).

76. Antra, pareiškėjas teigė, kad jo padėtį apsunkino tai, kad jis apskundė Respublikos Prezidento neveikimą, kitaip tariant, tai, kad Respublikos Prezidentas dekretu neįformino sprendimo neskirti pareiškėjo į teisėjo

pareigas. Vis dėlto pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio 2 dalies 1 punktą asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti įstatymo konstitucingumą, jei to įstatymo pagrindu priimtas sprendimas pažeidė asmens teises ar laisves (žr. šio sprendimo 58 punktą). Remiantis pirmiau išdėstytais faktais, pareiškėjo pateiktas individualus skundas dėl Prezidento neveikimo (dekreto nepriėmimo) neatitiktų Konstitucinio Teismo įstatyme nustatytų reikalavimų, nes jame aiškiai nurodyta, kad gali būti skundžiami tik „priimti aktai“.

b) Vyriausybės argumentas dėl peticijos nepagrįstumo

77. Pareiškėjas teigė, kad, pateikdamas ieškinį dėl Respublikos Prezidento sprendimo neskirti jo į teisėjo pareigas, jis siekė apginti įstatymų saugomus savo interesus. Pareiškėjas nesutiko su bendrosios kompetencijos teismais, kurie, nagrinėdami jo bylą, manė, kad negali vertinti Respublikos Prezidento veiklos tiek, kiek tai susiję su pareiškėjo padėtimi. Visų pirma, jis labai aiškiai suprato, kad tiesiogine prasme Lietuvos teismai negali įpareigoti Respublikos Prezidento priimti dekretą ir paskirti asmenį teisėju, tačiau Respublikos Prezidento diskrecijai teisėjų korpuso formavimo srityje yra taikytinos Konstitucijos ir Teismų įstatymo nuostatos. Yra buvę teisinių ginčų, kai buvę teisėjai, nesutikdami su jų atleidimu iš teisėjo pareigų, kreipėsi į Vilniaus apygardos teismą dėl Respublikos Prezidento sprendimo atleisti teisėją iš pareigų pripažinimo neteisėtu pagal Teismų įstatymo 90 straipsnio 9 dalį. Teismai privalėjo ištirti šių ginčų aplinkybes ir nuspręsti, ar Prezidento sprendimas atleisti teisėją buvo teisėtas. Ši Teismų įstatymo nuostata yra pakankamas įrodymas, kad teismai vertino Prezidento diskreciją teisėjų korpuso formavimo srityje. Pareiškėjas taip pat rėmėsi Konstitucinio Teismo jurisprudencija, pagal kurią teisė kreiptis į teismą yra absoliuti ir negali būti apribota ar paneigta.

78. Pareiškėjas taip pat teigė, kad šioje byloje Vyriausybė laikėsi patogios pozicijos ir teisinį ginčą traktavo kaip susijusį su paprasta kandidatų į teisėjus atrankos procedūra. Tai buvo klaidinantis požiūris, nes kandidatų į teisėjus atranką ir skyrimą reglamentuoja Teismų įstatymo 56 straipsnis, o pareiškėjo situacija ypatinga tuo, kad Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalyse įtvirtinta speciali buvusio teisėjo teisė būti paskirtam teisėju be atrankos procedūros. Tačiau Respublikos Prezidentui atsisakius skirti tokį asmenį teisėju, Lietuvos įstatymai neįpareigoja Prezidento priimti dekreto, kurį buvęs teisėjas galėtų apskūsti teismui, o Teismų įstatymas nenumato tvarkos, kaip būtų galima apskūsti teismui Respublikos Prezidento neveikimą.

79. Pareiškėjo anksčiau eitos ministro ir viceministro pareigos buvo tarp Teismų įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje išvardytų pareigų, kurias užėmęs buvęs teisėjas turi teisę būti paskirtas į savo ankstesnes teisėjo pareigas. Pareiškėjo nuomone, Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalys suprantamos taip, kad įstatymų leidėjas teisėjo paskyrimą Vyriausybės nariu laiko aukštesnių, išskirtinių pareigų vykdymu tiek atsakomybės, tiek turinio

prasmė. Galima teigti, kad įstatymų leidėjas siekė, jog buvęs teisėjas, kuris dėl išrinkimo, perkėlimo ar paskyrimo užėmė Teismų įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje numatytas pareigas, galėtų sugrįžti į ankstesnes teisėjo pareigas. Pareiškėjo nuomone, laikotarpis, kurį teisėjas dirbo Vyriausybės nariu, gali būti laikomas laikinu jo, kaip teisėjo, statuso sustabdymo laikotarpiu, o baigęs šią tarnybą ir pateikęs prašymą jis turi neginčijamą teisę būti paskirtas pakartotinai.

80. Respublikos Prezidento diskrecija yra įtvirtinta Teismų įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje. Ši diskrecija turi būti aiškinama siaurai ir tik atsižvelgiant į konkrečias sąlygas, keliamas teisėjo kvalifikacijai bei reputacijai, be to, nuo teisėjo pasitraukimo iš pareigų, nurodytų šio įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje, turi būti praėję mažiau nei dveji metai. Pareiškėjas atitiko visas tris sąlygas 2021 m., taip pat 2015 m., kai buvo paskirtas teisėju. Jis taip pat pabrėžė, kad nėra jokios politinės partijos narys. Pareiškėjo nuomone, Respublikos Prezidentas neturėjo jokių nustatytų ir faktais pagrįstų priežasčių paneigti pareiškėjo, kaip buvusio teisėjo ar kaip ministro ar viceministro, nepriekaištingą reputaciją. Tokiomis aplinkybėmis buvusio teisėjo nepaskyrimas gali būti laikomas visišku teisėjo statuso praradimu ir turi būti prilygintas atleidimui iš pareigų, kai teisėjas savo poelgiu pažemino teisėjo vardą (Teismų įstatymo 90 straipsnio 1 dalies 5 punktas), ir tokiu atveju Teismų įstatymas vėlgi numato galimybę tokį Respublikos Prezidento sprendimą apskusti teismui. Lietuvos teismai ne tik galėjo, bet ir privalėjo nagrinėti pareiškėjo ieškinį.

81. Nuo pat šio teisinio ginčo pradžios pareiškėjas nuolat sulaukdavo pasiūlymų „nesibylinėti su Respublikos Prezidentu“ ir „nusileisti jo neteis्यbei“. Taip pat buvo sakoma, kad tai buvo „ne teisės taikymo klausimas, o Lietuvos teisėjų lojalumo ir ištikimybės Respublikos Prezidentui bei teisėjų drąsos priimti teisingus sprendimus klausimas“.

82. Pareiškėjo nuomone, ši situacija parodė, kad Lietuvos teisėjai, nepaisant akivaizdžios teisinės spragos buvusių teisėjų skyrimo procedūroje ir neteisėtų Respublikos Prezidento veiksmų neskiriant pareiškėjo teisėju, pasirinko lojalumą ir ištikimybę Respublikos Prezidentui, o ne teisingumą ir tiesą. Pareiškėjas gerai žinojo, kad Lietuvos teisėjų karjera priklauso nuo Respublikos Prezidento palankumo, tačiau pareiškėjas nesitikėjo tokio abejingumo teisingumui. Lietuvos teismai patogiai užmerkė akis į teismų suformuotą praktiką ir teisės logiką ir pasirinko patogią taktiką, kad „Respublikos Prezidento veikla yra teisėta“ ir „nėra ką čia tirti“.

B. Teismo vertinimas

1. Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies taikymas

83. Iš pradžių Teismas pažymi, kad Vyriausybė neginčijo Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies taikymo nagrinėjant šią bylą (žr. šio sprendimo 66 punktą). Nepaisant to, Teismas mano, kad šį klausimą jis turi spręsti savo

iniciatyva (žr., *mutatis mutandis*, *Đurić prieš Serbiją*, Nr. 24989/17, § 49, 2024 m. vasario 6 d., *Kurkut ir kiti prieš Turkiją*, Nr. 58901/19 ir dar 6, § 87, 2024 m. birželio 25 d.) ir pateikia šias pastabas.

a) Bendrieji principai

84. Atitinkamus bendruosius principus, susijusius su Konvencijos 6 straipsnio taikymu ginčų dėl teisėjų skyrimo, karjeros ir atleidimo iš pareigų kontekste, Teismas apibendrina byloje *Baka prieš Vengriją* ([DK], Nr. 20261/12, §§ 100–106, 2016 m. birželio 23 d.), o pastaruoju metu – byloje *Grzęda prieš Lenkiją* ([DK], 43572/18, §§ 257–264, 2022 m. kovo 15 d.; taip pat žr. bylą *Dolińska-Ficek ir Ozimek prieš Lenkiją*, Nr. 49868/19 ir 57511/19, §§ 220–228, 2021 m. lapkričio 8 d.; *Gumenyuk ir kiti prieš Ukrainą*, Nr. 11423/19, §§ 44–59, 2021 m. liepos 22 d.; *Eminağaoğlu prieš Turkiją*, Nr. 76521/12, §§ 59–63, 2021 m. kovo 9 d.; *Bilgen prieš Turkiją*, Nr. 1571/07, §§ 47–52 ir §§ 65–68, 2021 m. kovo 9 d.).

b) Bendrųjų principų taikymas šioje byloje

85. Atsižvelgiant į atitinkamus bendruosius principus (žr. šio sprendimo 84 punktą), siekdamas nustatyti 6 straipsnio taikymą šioje byloje, Teismas turi išnagrinėti: i) teisės egzistavimą; ii) ar kilo „tikras“ ir „rimtas“ ginčas dėl teisės; iii) ar atitinkama teisė buvo „civilinio pobūdžio“, kaip suprantama pagal minėtą straipsnį (žr. *Gloveli prieš Sakartvelą*, Nr. 18952/18, § 35, 2022 m. balandžio 7 d.).

i) Teisės egzistavimas

86. Pirmiausia Teismas turi išnagrinėti nacionalinėms institucijoms pateikto pareiškėjo skundo tikrąjį pobūdį. Šiuo atžvilgiu Teismas pakartoja, kad vertinant, ar taikytina Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis, reikia atsižvelgti į tai, kokią teisę pareiškėjas gynė teismo procese vidaus teismuose (žr. *Stichting Mothers of Srebrenica ir kiti prieš Nyderlandus* (nut.), Nr. 65542/12, § 120, ECHR 2013 (ištraukos), *Károly Nagy prieš Vengriją* [DK], Nr. 56665/09, § 63, 2017 m. rugsėjo 14 d.).

87. Šioje byloje pareiškėjas, buvęs teisėjas, skundėsi, kad sprendimas atmesti jo kandidatūrą į teisėjo pareigas buvo savavališkas. Administraciniais ir bendrosios kompetencijos teismams pateiktuose skunduose jis nuosekliai rėmėsi savo teise į teisingą procedūrą, siekdamas būti pakartotinai paskirtas teisėju, o jo skundo esmė buvo susijusi su tariamu Respublikos Prezidento šališkumu ir neobjektyvumu (žr. šio sprendimo 14, 22 ir 46 punktus). Todėl Teismas mano, kad atitinkamų teismo procesų esmė buvo ne teisė būti paskirtam į teisėjo pareigas, kaip teigia Vyriausybė (žr. šio sprendimo 67–70 punktus), o teisė į teisingą procedūrą nagrinėjant buvusio teisėjo prašymą užimti teisėjo pareigas (žr., *mutatis mutandis*, *Gloveli*, minėta pirmiau, § 37, ir ten nurodytą teismo praktiką).

88. Teismas pažymi, kad Konstitucijos 33 straipsnyje nustatyta teisė lygiomis sąlygomis stoti į valstybinę tarnybą (žr. šio sprendimo 57 punktą). Teismas taip pat yra nusprendęs, jog tam, kad „teisė“ nulemtų Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies taikymą, pakanka įrodyti, kad pareiškėjas turėtų įrodomą reikalavimą dėl teisės pagal nacionalinę teisę. Kaip pažymėta sprendime byloje *Grzęda* (minėta pirmiau), nustatydamas, ar teisė, kuria pareiškėjas remiasi, turi teisinį pagrindą, Teismas turi tik įvertinti tai, ar pareiškėjo argumentai buvo pakankamai pagrįsti, o ne tai, ar jis tikrai būtų laimėjęs bylą, jei jam būtų buvusi suteikta teisė kreiptis į teismą (ten pat, § 268). Be to, priešingai nei byloje *Gloveli* (minėta pirmiau, § 40), neatrodo, kad Vyriausybė šioje byloje būtų teigusi, jog pareiškėjas neatitiko „taikytinų teisės aktų reikalavimų“, kad galėtų dalyvauti (pakartotinio) paskyrimo į teisėjo pareigas procedūroje (taip pat žr. šio sprendimo 110 punktą). Teismas taip pat pažymi, kad vidaus teisėje, kaip ją aiškina vidaus teismai (žr. šio sprendimo 33–35 punktus), ir kaip pabrėžia Vyriausybė (žr. šio sprendimo 63–65 punktus), pripažįstama teisė reikalauti atlyginti nuostolius, atsiradusius dėl netinkamo valstybės valdžios įgyvendinimo, taip pat ir skiriant teisėjus (taip pat žr. *Regner prieš Čekijos Respubliką* [DK], Nr. 35289/11, § 105, 2017 m. rugsėjo 19 d.). Tokiomis aplinkybėmis, atsižvelgdamas į atitinkamą vidaus teisinį reguliavimą, Teismas yra pasirengęs pripažinti, kad Lietuvos teisėje tikriausiai buvo pripažinta „teisė“ į teisingą teisėjo (pakartotinio) paskyrimo procedūrą, įskaitant teisę būti apsaugotam nuo savavališko ir diskriminacinio kandidatūros atmetimo (žr., *mutatis mutandis*, *Gloveli*, minėta pirmiau, § 38, ir ten nurodytą teismo praktiką).

89. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta pirmiau, Teismas yra įsitikinęs, kad, atsižvelgiant į Konstitucijos 33 straipsnio ir Teismų įstatymo 61 straipsnio nuostatas, vidaus teisėje yra įtvirtinta „teisė“ į teisingą procedūrą nagrinėjant prašymą dėl grąžinimo į teisėjo pareigas ir pareiškėjas galėjo ja remtis.

ii) „Tikras“ ir „rimtas“ ginčas

90. Teismas mano, kad ginčas buvo „tikras“ ir „rimtas“, nes jis buvo susijęs su teisėjų atrankos ir paskyrimo procedūros teisingumu, nepaisant to, kad vidaus teismai nepatenkino pareiškėjo skundo (žr., *mutatis mutandis*, *Fiume prieš Italiją*, Nr. 20774/05, § 35, 2009 m. birželio 30 d.; *Gloveli*, minėta pirmiau, § 42, ir *Frezadou prieš Graikiją*, Nr. 2683/12, § 26, 2018 m. lapkričio 8 d.). Blieka nustatyti, ar nagrinėjamos teisės pobūdis buvo civilinis, kaip tai suprantama pagal 6 straipsnio 1 dalį, atsižvelgiant į bylą *Vilho Eskelinen ir kiti* ([DK], Nr. 63235/00, ECHR 2007-II; žr. *Gloveli*, minėta pirmiau, § 42) suformuluotus kriterijus.

iii) „Civilinis“ teisės pobūdis pagal byloje *Eskelinen* nustatytus kriterijus1) Byloje *Eskelinen* pirmoji nustatytų kriterijų sąlyga

91. Kalbant apie byloje *Eskelinen* pirmąją nustatytų kriterijų sąlygą, t. y. vertinant, ar nacionalinėje teisėje „aiškiai draudžiama“ kreiptis į teismą dėl tam tikrų pareigų ir tam tikrai darbuotojų kategorijai (žr. *Eskelinen*, minėta pirmiau, § 62), Vyriausybė, atrodo, tvirtina, kad kandidatui į teisėjo pareigas draudžiama kreiptis į teismą pagal Lietuvos konstitucinę teisę ir valdžių padalijimo principą (žr. šio sprendimo 67 ir 70 punktus). Tačiau pareiškėjas, atrodo, teigia, kad vidaus teisė aiškiai nedraudžia kreiptis į teismą dėl reikalavimų, susijusių su tokia situacija kaip jo, atsižvelgiant į tai, kad jis anksčiau buvo teisėjas (žr. šio sprendimo 80 punktą).

92. Net jei būtų priimtas Vyriausybės argumentas, kad vidaus teisėje aiškiai draudžiama kreiptis į teismą, Teismas vis tiek turi įsitikinti, kad toks draudimas buvo pateisinamas „objektyviais valstybės interesų pagrindais“ (žr. *Vilho Eskelinen ir kiti*, minėta pirmiau, § 62). Todėl Teismas toliau išnagrinės antrąją nustatytų kriterijų sąlygą (žr. *Gloveli*, minėta pirmiau, § 47).

2) Byloje *Eskelinen* antroji nustatytų kriterijų sąlyga

93. Dabar Teismas išnagrinės, ar šiuo atveju galimybės kreiptis į teismą nesuteikimas gali būti pateisinamas objektyviais valstybės interesų pagrindais.

94. Šiuo atžvilgiu Teismas ne kartą yra pabrėžęs, kokį svarbų vaidmenį visuomenėje atlieka teisminė valdžia, ir užtikrindama teisingumą – teisinės valstybės pamatinę vertybę – ji turi turėti visuomenės pasitikėjimą, kad galėtų sėkmingai vykdyti savo pareigas (žr. *Baka*, minėta pirmiau, § 164, ir ten pateiktas nuorodas; taip pat žr. *Eminağaoğlu*, §§ 76 ir 78, ir *Bilgen*, § 58, minėtos pirmiau). Atsižvelgiant į reikšmingą vietą, kurią teisminė valdžia užima tarp valstybės organų demokratinėje visuomenėje, ir į tai, kokia svarba teikiama valdžių padalijimui bei būtinybei užtikrinti teismų nepriklausomumą (žr. *Ramos Nunes de Carvalho e Sá prieš Portugaliją* [DK], Nr. 55391/13 ir 2 kiti, § 196, 2018 m. lapkričio 6 d., ir ten pateiktas nuorodas), Teismas turi skirti ypatingą dėmesį teisėjų apsaugai nuo priemonių, darančių įtaką jų statusui ar karjerai ir galinčių kelti grėsmę teismų nepriklausomumui ir savarankiškumui. Teismas yra konstatavęs, kad teismų nepriklausomumas yra būtina teisinės valstybės sąlyga (žr. *Guðmundur Andri Ástráðsson prieš Islandiją* [DK], Nr. 26374/18, § 239, 2020 m. gruodžio 1 d.). Šiuo atžvilgiu, kalbėdamas apie teismo nepriklausomumo vertinimą taip, kaip suprantama pagal 6 straipsnio 1 dalį, Teismas nusprendė, kad, be kita ko, reikia atsižvelgti į jo narių skyrimo būdą (žr., pavyzdžiui, *Ramos Nunes de Carvalho e Sá*, § 144, ir *Guðmundur Andri Ástráðsson*, § 230, minėtos pirmiau). Kaip Teismas nurodė byloje *Guðmundur Andri Ástráðsson*, atrodo, kad valstybės narės iš esmės sutaria, jog reikalavimas dėl

„pagal įstatymą įsteigto teismo“ apima ir teisėjo skyrimo į pareigas pirmą kartą procesą (ten pat, § 228).

95. Teismas jau yra nurodęs, kad teisėjai turi būti atrenkami pagal nuopelnus ir objektyvius kriterijus, siekiant ne tik užtikrinti visuomenės pasitikėjimą teismais, bet ir sustiprinti teisėjų asmeninio nepriklausomumo garantiją (žr. *Bilgen*, minėta pirmiau, § 63, ir ten pateiktas nuorodas). Šiuo atžvilgiu ankstesnėje savo praktikoje jis rėmėsi Konsultacinės Europos teisėjų tarybos (CCJE) Nuomonės Nr. 1 (2001) 25 punktu, kuriame rekomenduojama, kad „valstybių narių institucijos, atsakingos už paskyrimus ir paaugštinimus, turėtų nustatyti, paskelbti ir įgyvendinti objektyvius kriterijus, siekiant užtikrinti, kad teisėjų atranka ir karjera būtų grindžiama nuopelnais, atsižvelgiant į kvalifikaciją, sąžiningumą, gebėjimus ir efektyvumą“, ir pabrėžiama griežto eilinių teisėjų skyrimo proceso svarba, siekiant užtikrinti, kad į teisėjų pareigas būtų skiriami aukščiausios kvalifikacijos kandidatai tiek techninės kompetencijos, tiek sąžiningumo požiūriu (žr. *Guðmundur Andri Ástráðsson*, minėta pirmiau, §§ 221–222). Teismas taip pat nurodė, kad vidaus teisė, kiek įmanoma, turi būti suformuluota nedviprasmiškai, kad nebūtų leidžiama savavališkai kištis į paskyrimo procesą, taip pat ir vykdomosios valdžios institucijoms (ten pat, § 230). Šiuo atžvilgiu Teismas pažymi, kad egzistuoja aiškus ryšys tarp teisėjų skyrimo proceso sąžiningumo ir 6 straipsnio 1 dalyje įtvirtinto reikalavimo dėl teismų nepriklausomumo (žr. *Thiam prieš Prancūziją*, Nr. 80018/12, §§ 81–82, 2018 m. spalio 18 d.; taip pat žr. *Gloveli*, minėta pirmiau, § 50 *in fine*).

96. Atsižvelgdamas į tai, Teismas mano, kad konkrečiomis šios bylos aplinkybėmis pareiškėjo, teisės aktuose nustatytus reikalavimus atitinkančio kandidato į teisėjus, pašalinimas iš (pakartotinio) paskyrimo procedūros, nenumačius teisminės peržiūros galimybės, negali būti laikomas atitinkančiu teisinės valstybės interesus, atsižvelgiant į teismų nepriklausomumo apsaugos svarbą. Šiuo atžvilgiu Teismas remiasi atitinkamais tarptautiniais standartais, kuriuose taip pat teigiama, kad bet koks sprendimas dėl teisėjų atrankos ir karjeros arba bent jau tokio sprendimo priėmimo procedūra turėtų būti teisminės peržiūros dalykas (žr., *mutatis mutandis*, *Gloveli*, minėta pirmiau, §§ 24–29). Kartu Teismas pažymi, kad jo nėra prašoma peržiūrėti įvairiose Europos Tarybos valstybėse narėse veikiančių teisėjų skyrimo sistemų. Kaip jau buvo pažymėta Teismo praktikoje, Europoje veikia įvairios teisėjų atrankos ir skyrimo sistemos, bet svarbiausia yra tai, kad paskirtiems teisėjams, vykdančiams savo funkcijas, nebūtų daroma jokia įtaka ar spaudimas (žr. *Guðmundur Andri Ástráðsson*, minėta pirmiau, § 207, ir ten pateiktas nuorodas). Visada reikia atsakyti į klausimą, ar konkrečiu atveju laikomasi Konvencijos reikalavimų (žr. *Kleyn ir kiti prieš Nyderlandus* [DK], Nr. 39343/98 ir dar trys, § 193, ECHR 2003-VI, ir *Henryk Urban ir Ryszard Urban prieš Lenkiją*, Nr. 23614/08, § 46, 2010 m. lapkričio 30 d.).

97. Todėl Teismas konstatuoja, kad byloje *Eskelinen* antroji nustatytų kriterijų sąlyga nėra patenkinta, t. y. galimybės pareiškėjui kreiptis į teismą nesudarymas nėra pateisintas objektyviais valstybės interesų pagrindais.

c) Išvada dėl 6 straipsnio taikymo

98. Daroma išvada, kad Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis civiliniu aspektu yra taikytina.

2. Dėl vidaus teisinės gynybos priemonių panaudojimo

a) Civiliniame procese numatytos teisinės gynybos priemonės

99. Teismas konstatuoja, kad Vyriausybės prieštaravimas, pagrįstas tuo, jog pareiškėjas tinkamai nepanaudojo vidaus teisinės gynybos priemonių, nes nesiėmė tolesnių veiksmų procese dėl žalos atlyginimo, yra neatsiejamai susijęs su pareiškėjo skundų pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį ir 13 straipsnį pagrįstumu. Todėl jis šį prieštaravimą įtraukia į bylos nagrinėjimą iš esmės.

b) Individualus konstitucinis skundas

100. Teismas pažymi, kad viso civilinio proceso metu pareiškėjas prašė bendrosios kompetencijos ir visų pakopų teismų – nuo Vilniaus apygardos teismo iki Lietuvos Aukščiausiojo Teismo – kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl teisinio reguliavimo konstitucingumo įvertinimo (žr. šio sprendimo 22 ir 29 punktus). Akivaizdu, kad jam nepavyko, nes nė vienas iš šių teismų tokio prašymo nepateikė, remdamasis Konstitucijoje įtvirtintais Respublikos Prezidento įgaliojimais skirti teisėjus (žr. šio sprendimo 24, 31, 50, 53 ir 54 punktus). Teismas taip pat atsižvelgia į pareiškėjo argumentą, kad jo byloje Respublikos Prezidentas nepriėmė jokio „sprendimo“ pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio 1 dalį, o tai yra pareiškėjo teisės pateikti individualų konstitucinį skundą sąlyga (žr. šio sprendimo 58 punktą). Todėl Teismas nemano, kad pareiškėjas turėjo prisiimti papildomą naštą ir privalėjo pateikti individualų konstitucinį skundą Konstituciniam Teismui.

3. Išvada dėl priimtinumų

101. Galiausiai Teismas taip pat pažymi, kad ši peticija nėra akivaizdžiai nepagrįsta ar nepriimtina kokių nors kitų pagrindų, nurodytu Konvencijos 35 straipsnyje. Todėl ji turi būti pripažinta priimtina.

II. TARIAMAS KONVENCIJOS 6 STRAIPSNIO 1 DALIES PAŽEIDIMAS

102. Pareiškėjas skundėsi, kad Lietuvos teismai atsisakė nagrinėti jo bylą dėl Respublikos Prezidento sprendimo neskirti jo teisėju. Dėl to jis teigė, kad

jam nebuvo suteikta teisė veiksmingai kreiptis į teismą, kaip numatyta Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje, kurioje nurodyta:

„1. Kai yra sprendžiamas tam tikro asmens civilinio pobūdžio teisių ir pareigų <...> klausimas, toks asmuo turi teisę, kad būtų <...> teisingai išnagrinėtų <...> teismas <...>“

A. Šalių argumentai

103. Šalių argumentai apibendrinti šio sprendimo 62–70 ir 71–82 punktuose.

B. Teismo vertinimas

1. Bendrieji principai

104. Teisė kreiptis į teismą buvo įvardyta kaip teisės į teisingą bylos nagrinėjimą, kurią garantuoja Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis, aspektas byloje *Goldar prieš Jungtinę Karalystę* (1975 m. vasario 21 d., §§ 28–36, A serija, Nr. 18). Nurodytoje byloje Teismas konstatavo, kad teisė kreiptis į teismą yra neatsiejamai susijusi su 6 straipsnyje įtvirtintomis garantijomis, remdamasis teisinės valstybės ir vengimo savavališkai naudotis valdžia principais, kuriais grindžiama didžioji Konvencijos dalis. Todėl 6 straipsnio 1 dalimi kiekvienam asmeniui užtikrinama teisė teisme pateikti bet kokią reikalavimą, susijusį su jo civilinėmis teisėmis ir pareigomis (žr. *Zubac prieš Kroatiją* [DK], Nr. 40160/12, § 76, 2018 m. balandžio 5 d., ir ten pateiktas nuorodas).

105. Teisė kreiptis į teismą turi būti „praktiškai panaudojama ir veiksminga“, o ne „teorinė ar iliuzinė“ (šiuo klausimu žr. *Bellet prieš Prancūziją*, 1995 m. gruodžio 4 d., § 36, A serija, Nr. 333-B). Ši pastaba ypač teisinga sprendžiant dėl 6 straipsnyje numatytų garantijų, atsižvelgiant į tai, kokią svarbią vietą demokratinėje visuomenėje užima teisė į teisingą bylos nagrinėjimą (žr. *Lichtenšteino kunigaikštis Hansas Adamas II prieš Vokietiją* [DK], Nr. 42527/98, § 45, ECHR 2001-VIII; *Lupeni graikų apeigų katalikų parapija ir kiti prieš Rumuniją* [DK], Nr. 76943/11, § 86, 2016 m. lapkričio 29 d., ir *Zubac*, minėta pirmiau, § 77).

106. Sprendžiant klausimus, patenkančius į Konvencijos taikymo sritį, Teismo praktika rodo, kad tais atvejais, kai nėra galimybės kreiptis į nepriklausomą ir nešališką teismą, visada kyla klausimas dėl teisės viršenybės principo laikymosi (žr. *Grzęda*, minėta pirmiau, § 343). Tačiau pats Teismas yra pripažinęs, kad teisė kreiptis į teismą nėra absoliuti ir jai gali būti taikomi apribojimai, kurie neriboja ir nesumažina asmeniui paliktos teisės kreiptis į teismą tokiu būdu ar tokiu mastu, kad būtų pažeista pati šios teisės esmė. Tačiau apribojimas yra nesuderinamas su 6 straipsnio 1 dalimi, jei juo nesiekama teisėto tikslo ir jei nėra pagrįsto proporcingo santykio tarp taikomų priemonių ir siekiamo tikslo (žr. *Baka*, § 120, ir *Zubac*, § 78, minėtos pirmiau).

2. Taikymas šioje byloje

107. Pirmiausia Teismas norėtų pažymėti, kad jo išvada dėl 6 straipsnio taikymo pagal byloje *Eskelinen* nustatytus kriterijus neturi poveikio sprendžiant klausimą, kaip įvairios šiuo straipsniu suteiktos garantijos (įskaitant teisę kreiptis į teismą) turėtų būti taikomos ginčiuose, susijusiuose su valstybės tarnautojais (žr. *Vilho Eskelinen ir kiti*, § 64, *Tsanova-Gecheva*, § 87, minėtos pirmiau). Kitaip tariant, teisės kreiptis į teismą pažeidimas neatsiranda automatiškai nustatčius, kad antroji byloje *Vilho Eskelinen ir kiti* sąlyga nėra patenkinta. Nagrinėdamas panašius ginčus Teismas atsižvelgė į tai, ar Vyriausybė nurodė kokių nors svarių ir įtikinamų priežasčių, dėl ko nenumatyta teisminė peržiūra (žr. *Oktay Alkan prieš Turkiją*, Nr. 24492/21, § 67, 2023 m. birželio 20 d., ir ten nurodytą teismo praktiką).

108. Šiuo atžvilgiu Vyriausybė pripažino, kad Respublikos Prezidento sprendimas atsisakyti skirti pareiškėją į teisėjo pareigas nebuvo peržiūrėtas ir negalėjo būti peržiūrėtas teismo ar kitos institucijos, įgyvendinančios teisminę valdžią. Tačiau Vyriausybė iš esmės teigė, kad vis dėlto šios bylos aplinkybėmis, atsižvelgiant į Respublikos Prezidento išimtinę konstitucinę prerogatyvą ir vaidmenį skiriant teisėjus, teisminės peržiūros nebuvimas buvo pagrįstas (žr. šio sprendimo 70 punktą). Tą patį ne kartą pažymėjo ir teismai civilinėse bylose (žr. šio sprendimo 31, 33, 47, 52 ir 54 punktus), taip pat remdamiesi Konstitucinio Teismo jurisprudencija (žr. šio sprendimo 30 punktą). Laikantis valdžių padalijimo principo, Respublikos Prezidento sprendimų dėl teisėjų skyrimo teisminė peržiūra nėra būtina.

109. Teismui svarbu pabrėžti, kad jis nekvestionuoja Lietuvos teisinio reguliavimo, susijusio su Respublikos Prezidento įgyvendinama valstybės valdžia skiriant teisėjus (žr. *Guðmundur Andri Ástráðsson*, minėta pirmiau, § 207). Tačiau šioje byloje pareiškėjas teigė, kad teismai veiksmingai neišnagrinėjo jo skundo dėl nesudarytos galimybės ginčyti sprendimą neskirti jo teisėju, kuris nebuvo įformintas Respublikos Prezidento dekretu. Šiuo atžvilgiu Teismas atkreipia dėmesį į tai, kas išdėstyta toliau.

110. Pirma, priešingai nei teigia Vyriausybė (žr. šio sprendimo 67 punktą), Teismas mano, kad pareiškėjo situacija turi būti atskirta nuo atvejų, susijusių su skyrimu į teisėjus pirmą kartą, t. y. atvejų, susijusių su asmenimis, dar nepriklausančiais teismų sistemai. Nors tiesa, kad pateikdamas prašymus dėl pakartotinio paskyrimo į teisėjo pareigas 2020 m. gruodžio 11 d. ir 2022 m. rugsėjo 16 d. pareiškėjas nebeturėjo teisėjo statuso, taip buvo todėl, kad 2016 m. gruodžio 8 d. jis savo paties prašymu pasitraukė iš apylinkės teismo teisėjo pareigų, kad galėtų užimti pareigas Vyriausybėje (žr. šio sprendimo 5–7 punktus). Iš tiesų – ir šio fakto Vyriausybė neginčijo (žr. šio sprendimo 68 punktą) – pareiškėjas, kaip buvęs teisėjas, užėmęs pareigas Vyriausybėje, pagal Teismų įstatymo 61 straipsnio 2 ir 3 dalis turėjo teisę pretenduoti į teisėjo pareigas be konkursinio egzamino ar atrankos. Teismas atkreipia dėmesį, kad siekdamas būti pakartotinai paskirtas apylinkės teismo teisėju pareiškėjas gavo reikiamus leidimus (žr. šio

sprendimo 39 punktą). Teismas taip pat teikia didelę reikšmę faktui, kad vėliau pareiškėjas buvo apklaustas Teisėjų tarybos narių, kurie veikė Respublikos Prezidento prašymu (žr. šio sprendimo 40 punktą) pagal Teisėjų tarybos įgaliojimus, nustatytus Konstitucijos 112 straipsnio 5 dalyje (žr. šio sprendimo 57 punktą; taip pat žr. šio sprendimo 60 punktą dėl Teisėjų tarybos vaidmens). Įvertinusi pareiškėjo kandidatūrą pagal kompetencijos ir sąžiningumo kriterijus (žr. šio sprendimo 41 punktą ir 60 punkte pateiktą Konstitucinio Teismo nutarimo 26 punktą; taip pat žr. *Gloveli*, minėta pirmiau, § 58), Teisėjų taryba patarė Respublikos Prezidentui paskirti pareiškėją į apylinkės teismo teisėjo pareigas (žr. šio sprendimo 42 punktą). Dėl šių aplinkybių Teismas mano, kad pareiškėjas galėjo turėti teisėtą ir pagrįstą lūkestį, kad jo prašymas sugrįžti į teisėjo profesiją bus tinkamai apsvarstytas, skaidriai, objektyviai ir nesavavališkai įvertintas (žr., *mutatis mutandis*, *Guðmundur Andri Ástráðsson*, minėta pirmiau, § 230). Teismas taip pat atkreipia dėmesį į pareiškėjo argumentą, kad jis nebuvo politinės partijos narys (žr. šio sprendimo 80 punktą).

111. Teismas primena, kad tarptautiniuose ir Europos Tarybos dokumentuose, taip pat tarptautinių teismų jurisprudencijoje ir kitų tarptautinių institucijų praktikoje teikiama didelė reikšmė procesiniam teisingumui bylose, susijusiose su teisėjų atranka, paskyrimu ir karjera (žr. *Oktay Alkan*, minėta pirmiau, §§ 28–29 ir 32–34; taip pat žr. *Guðmundur Andri Ástráðsson*, §§ 207, 215 ir 226–227, ir *Baka*, § 165, minėtos pirmiau). Šiuo atžvilgiu Teismas atkreipia dėmesį į tai, kad pirmasis prašymas pakartotinai paskirti į teisėjo pareigas buvo atmestas nenurodžius jokių priežasčių, kodėl pareiškėjas neatitinka pareigoms keliamų reikalavimų (žr. šio sprendimo 12 punktą). Kalbant apie antrąjį pareiškėjo prašymą, nors Vyriausybė užsiminė, kad pareiškėjo teiginiai, įskaitant teiginius dėl galimybės ateityje užimti kitas pareigas Vyriausybėje bei dėl klausimų apie jo veiklą ministro pareigose (žr. šio sprendimo 41 punktą), galėjo turėti įtakos Prezidento sprendimui neskirti jo teisėju (taip pat žr. šio sprendimo 43–45 punktus), pareiškėjui nebuvo oficialiai pranešta apie šias priežastis oficialiu sprendimu, kurį būtų galima ginčyti teisme. Taip yra todėl, kad Respublikos Prezidentas nepriėmė jokio oficialaus sprendimo neskirti pareiškėjo (žr. šio sprendimo 12 punktą *in fine*, 15 ir 42–45 punktus). Bet kokių atveju Teismas mano, kad ministro pareigos, kurias pareiškėjas paminėjo Teisėjų tarybos posėdyje, buvo tik pareigos, kurias pareiškėjas jau ėjo, kurios buvo nurodytos Teismų įstatymo 61 straipsnio 3 dalyje ir kurios pagal Teismų įstatymą savaime neatrodytų nesuderinamos su reputacijos reikalavimais, keliamais teisėjo pareigų siekiantiems asmenims (žr., *mutatis mutandis*, *Oktay Alkan*, minėta pirmiau, § 69). Tokiomis aplinkybėmis Teismas neturi pagrindo konstatuoti, kad ginčas buvo susijęs su kokiomis nors išskirtinėmis ar svarbiomis priežastimis, dėl kurių teisminė peržiūra jam turėtų būti netaikytina (žr., *mutatis mutandis*, *Mnatsakanyan*, minėta pirmiau, § 58).

112. Antra, Teismo neįtikina bendrosios kompetencijos teismų sprendimai atsisakyti priimti pareiškėjo ieškinį. Dėl Vilniaus apygardos teismo išvados, kad pareiškėjas nenurodė konkrečios sumos, kurios prašė kaip turtinės žalos atlyginimo už neišmokėtą darbo užmokestį laikotarpiu nuo sprendimo neskirti pareiškėjo į teisėjo pareigas iki teismo sprendimo dienos, Teismas pažymi, kad pareiškėjas nurodė savo ankstesnį mėnesinį darbo užmokestį pagal Vilniaus miesto apylinkės teismo išduotą pažymą (žr. šio sprendimo 48 punktą).

113. Teismas atkreipia dėmesį ir į tai, kad Vilniaus apygardos teismas, atsisakydamas priimti pareiškėjo ieškinį ir įpareigodamas pareiškėją jį patikslinti, aiškiai paprašė pareiškėjo pašalinti iš ieškinio visus argumentus, susijusius su Respublikos Prezidento veiksmais (žr. šio sprendimo 55 punktą *in fine*). Teismas nesupranta, kokių pagrindų būtų buvę galima pagrįsti pareiškėjo reikalavimą, jei pagrindinės faktinės ir teisinės aplinkybės, susijusios su Respublikos Prezidento veiksmais, nebūtų buvusios nagrinėjamos teisme. Teismas taip pat remiasi Konstitucinio Teismo jurisprudencija, pagal kurią teisė kreiptis į teismą yra absoliuti ir naudojimas ja negali būti dirbtinai apribotas ar apsunkintas. Be to, asmens teisės turi būti ne formaliai, o realiai ir veiksmingai saugomos nuo neteisėtų privačių asmenų ir valstybės institucijų ar pareigūnų veiksmų (žr. šio sprendimo 61 punktą; taip pat žr. šio sprendimo 105 punktą dėl atitinkamos Teismo pozicijos).

114. Trečia, Teismas konstatuoja, kad vidaus teismai neįvertino pareiškėjo situacijos kaip visumos, o jo nusiskundimus nagrinėjo atskirai. Pavyzdžiui, jie nusprendė, kad pareiškėjas turėjo pradėti procesą dėl žalos, padarytos jo garbei ir orumui, ir turtinės žalos, padarytos nepaskyrus jo teisėju, atlyginimo, bet neįvertino pareiškėjo skundo esmės, t. y. kad nebuvo veiksmingos būdo, kuriuo Respublikos Prezidentas įgyvendino diskreciją, priežiūros ir tai nulėmė, kad pareiškėjas nebuvo paskirtas teisėju.

Remdamasis pirmiau išdėstytais argumentais, Teismas atmeta Vyriausybės pirminį prieštaravimą dėl vidaus teisinės gynybos priemonių nepanaudojimo.

115. Galiausiai, pateikdamas prašymus dėl pakartotinio paskyrimo į teisėjo pareigas 2020 m. gruodžio 11 d. ir 2022 m. rugsėjo 16 d., pareiškėjas išties nebeturėjo teisėjo statuso, nes 2016 m. gruodžio 8 d. jis savo paties prašymu pasitraukė iš apylinkės teismo teisėjo pareigų, kad galėtų užimti pareigas Vyriausybėje (žr. šio sprendimo 5–7 punktus). Tačiau Teismas jau konstatavo, kad pareiškėjas galėjo turėti teisėtą ir pagrįstą lūkestį, kad jo prašymas grąžinti į teisėjo pareigas bus tinkamai išnagrinėtas (žr. šio sprendimo 110 punktą). Šiame kontekste Teismas taip pat atsižvelgia į pareiškėjo argumentą, kad Respublikos Prezidento sprendimas, kuris nebuvo įformintas dekretu, nedaug skyrėsi nuo atleidimo iš teisėjo pareigų. Tokį sprendimą paprastai galima ginčyti Vilniaus apygardos teisme pagal Teismų įstatymo 90 straipsnio 9 dalį (žr. šio sprendimo 59 punktą).

116. Atsižvelgdamas į pirmiau minėtus veiksnius ir konkrečias šios bylos aplinkybes, Teismas daro išvadą, kad pareiškėjo bandymai pasiekti, kad vidaus teismai atliktų teisminę peržiūrą ir veiksmingai įvertintų bet kokias klaidas, kurios galėjo būti padarytos pakartotinio skyrimo į pareigas procedūros metu, sužlugo vidaus teismams nesugebėjus užtikrinti veiksmingos teisinės gynybos priemonės, tinkamos pareiškėjo skundai išnagrinėti iš esmės.

117. Todėl buvo pažeista pareiškėjo teisė kreiptis į teismą, garantuojama Konvencijos 6 straipsnio 1 dalyje.

III. TARIAMAS KONVENCIJOS 13 STRAIPSNIO, TAIKOMO KARTU SU 8 STRAIPSNIU, PAŽEIDIMAS

118. Pareiškėjas, remdamasis Konvencijos 13 straipsniu, taikomu kartu su 8 straipsniu, iš esmės skundėsi, kad Lietuvos teismai pasinaudojo teisinio reguliavimo spraga ir užkirto kelią pareiškėjui apginti savo teises, Respublikos Prezidentui priėmus sprendimą neskirti pareiškėjo teisėju.

119. Vyriausybės pozicija yra išdėstyta šio sprendimo 62–70 punktuose.

120. Atsižvelgdamas į peticijoje išdėstyto skundo turinį, Teismas, įvertinęs savo išvadų pagal Konvencijos 6 straipsnio 1 dalį pobūdį ir apimtį, mano, kad pagrindinį šios bylos klausimą išnagrinėjo. Todėl Teismas daro išvadą, kad nebūtina atskirai nagrinėti pareiškėjo skundų pagal Konvencijos 8 ir 13 straipsnius priimtinumą ir esmės (žr. *Oktay Alkan*, minėta pirmiau, § 73).

IV. KONVENCIJOS 41 STRAIPSNIO TAIKYMAS

121. Konvencijos 41 straipsnyje nustatyta:

„[j]eigu Teismas nustato Konvencijos ar jos protokolų pažeidimą ir jeigu Aukštosios Susitariančiosios Šalies įstatymai leidžia tik iš dalies atlyginti pažeidimu padarytą žalą, tai prireikus Teismas gali priteisti nukentėjusiajai šaliai teisingą atlyginimą.“

A. Žala

1. Pareiškėjas

122. Pareiškėjas pareikalavo 10 000 eurų (EUR) neturtinei žalai atlyginti dėl Lietuvos teismų atsisakymo nagrinėti teisinį ginčą.

123. Pareiškėjas taip pat paprašė priteisti 107 554 EUR neatskaičius mokesčių (65 100 EUR atskaičius mokesčius) turtinei žalai atlyginti, t. y. sumą, lygią teisėjo darbo užmokesčiui, kurio jis negavo laikotarpiu nuo 2021 m. sausio mėn. iki 2023 m. rugpjūčio mėn. (kai buvo pateiktos jo pastabos Teismui).

2. Vyriausybė

124. Vyriausybė tvirtino, kad pareiškėjo reikalaujama neturtinės žalos atlyginimo suma yra pernelyg didelė ir nepagrįsta.

125. Vyriausybė nenorėjo spėlioti dėl tariamos turtinės žalos (negauto darbo užmokesčio) dydžio ir laikotarpio, už kurį tokia kompensacija turėtų būti priteista. Šiuos klausimus turi išnagrinėti ir išspręsti vidaus teismai, turintys reikiamus dokumentus.

3. Teismas

126. Šioje byloje Teismas nustatė Konvencijos 6 straipsnio 1 dalies pažeidimą dėl to, kad pareiškėjas neturėjo galimybės veiksmingai kreiptis į teismą. Tačiau jis negali spėlioti, kokia būtų vidaus teismo proceso baigtis, jei pareiškėjo reikalavimai būtų išnagrinėti iš esmės. Kitaip tariant, negalima daryti išvados, kad jei šio pažeidimo nebūtų buvę, vidaus teismai būtų patenkinę pareiškėjo reikalavimą atlyginti žalą, susijusią su negautu darbo užmokesčiu dėl nepaskyrimo į apylinkės teismo teisėjo pareigas. Todėl Teismas mano, kad pareiškėjas neįrodė, jog jo nurodyta turtinė žala gali būti tiesiogiai susijusi su nustatytu pažeidimu (žr., *mutatis mutandis*, *Kožemiakina prieš Lietuvą*, Nr. 231/15, § 61, 2018 m. spalio 2 d., ir ten nurodytą Teismo praktiką; taip pat žr. *Gloveli*, minėta pirmiau, § 64). Todėl Teismas atmeta pareiškėjo reikalavimą dėl turtinės žalos atlyginimo.

127. Tačiau Teismas pripažįsta, kad teisės kreiptis į teismą pažeidimas turėjo sukelti pareiškėjui kančių. Vertindamas teisingumo pagrindais, Teismas pareiškėjui priteisia 10 000 EUR neturtinei žalai atlyginti.

B. Bylinėjimosi ir kitos išlaidos

128. Pareiškėjas nepateikė reikalavimo dėl bylinėjimosi ir kitų išlaidų.

129. Todėl Teismas šiuo atžvilgiu nieko nepriteisia.

DĖL ŠIŲ PRIEŽASČIŲ TEISMAS VIENBALSIAI

1. *Itraukia* Vyriausybės preliminarų prieštaravimą dėl civiliniame procese numatytų vidaus teisinės gynybos priemonių nepanaudojimo į bylos nagrinėjimą iš esmės ir jį *atmeta*.
2. *Skelbia* peticiją priimtina.
3. *Nusprendžia*, kad buvo pažeista Konvencijos 6 straipsnio 1 dalis.
4. *Nusprendžia*, kad nėra būtina nagrinėti skundų pagal Konvencijos 8 ir 13 straipsnius.

SPRENDIMAS MISIŪNAS PRIEŠ LIETUVĄ

5. *Nusprendžia:*

- a) kad atsakovė valstybė per tris mėnesius nuo tos dienos, kai sprendimas taps galutinis pagal Konvencijos 44 straipsnio 2 dalį, turi pareiškėjui sumokėti 10 000 EUR (dešimt tūkstančius eurų) ir bet kokius taikytinus mokesčius neturtinei žalai atlyginti;
- b) kad nuo minėto trijų mėnesių termino pabaigos iki sprendimo įvykdymo dienos per įpareigojimų nevykdymo laiką nuo minėtų sumų turės būti mokamos paprastosios palūkanos pagal ribinę Europos Centrinio Banko skolinimo normą, pridedant tris procentinius punktus.

6. *Atmeta* likusią pareiškėjo reikalavimo dėl teisingo atlyginimo dalį.

Surašyta anglų kalba ir paskelbta raštu 2025 m. spalio 7 d., vadovaujantis Teismo reglamento 77 taisyklės 2 ir 3 dalimis.

Kancleris
Hasan Bakırcı

Pirmininkas
Arnfinn Bårdsen